

KATRINA

KAMMARMUSIK

ÅLAND 10–14 AUGUSTI 2021

”På egna ben”

Konsthärlig ledare: Cecilia Zilliacus

På egna ben

För 100 år sedan, i juni 1921, fattade NF (Nationernas Förbund) ett avgörande beslut om Ålands ställning – något som tillsammans med Ålandskonventionen och andra överenskommelser skulle komma att göra öriket unikt i världen med självstyrelse, neutralitet och demilitarisering. Många områden med drömmar om självstyre har studerat Åland som ett gott exempel, inte minst med tanke på att hela processen fram till självstyre gick helt fredligt till.

Katrinafestivalen sommaren 2021 kommer att ta inspiration ur detta och innehålla musik från Åland liksom från andra självstyrelseområden, såsom Färöarna, Katalonien, Baskien och Skottland.

Musik från tiden runt NF:s beslut från de länder som var mest inblandade i Ålandsfrågan – Sverige, Finland och Ryssland – kommer också att klinga under veckan.

Åland kom att tillhöra Finland, trots att det fanns stort folkligt stöd och många andra goda skäl för att öarna skulle tillfalla Sverige. Men allt gick inte illa för Sverige 1921 – de svenska kvinnorna fick äntligen utöva sin rösträtt och kunde därmed i större utsträckning än tidigare stå på egna ben! Musik av kvinnliga tonsättare har de senaste åren haft sin självklara plats under Katrinafestivalen, och så även 2021!

Kulturföreningen Katrinas medgrundare och ordförande, Barbro Sundback, hyllas för såväl födelsedag som för sitt fantastiska arbete för festivalen, kulturen och hela Åland. Välkomna på "Barbros Kaffekvarn" med musikaliska pärlor!

2021 arrangeras även mästartkurser i solospel och kammarmusik i samarbete med Ålands musikinstitut.

Varmt välkomna att på egen hand upptäcka ny och gammal musik, som i högsta grad står på egna ben, tillsammans med oss!

Cecilia Zilliacus, konstnärlig ledare

BILJETTER

Biljetter kan köpas i Alandica, Strandgatan 33, 22100 Mariehamn, tfn. +358 18 24570 och online via www.alandica.ax och www.visitaland.com

Vänligen köp biljetter och program i förväg! Endast ett fåtal platser säljs vid dörren. Biljett- och programpris anges vid varje konsert.

Det lägre priset avser medlemmar i Kulturföreningen Katrina samt studerande under 26 år. Fri entré gäller för alla under 18 år förutsatt att det finns lediga platser.

KONSERTPASS

Ett konsertpass kostar 140 euro och ger inträde till samtliga festivalevenemang, dock inte till brunchkonserten den 14 augusti.

FOTOGRAFERING

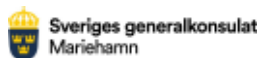
Fotografering, ljud- eller bildupptagning är inte tillåtet under konserterna utan särskild överenskommelse med arrangörerna.

TACK

Vi tackar våra sponsorer, bidragsgivare och samarbetspartners Alandica Kultur & Kongress, Bagarstugan Café & Vin, Elisabeth och Birgit Nygréns stiftelse, Fina Fisken, Finström-Geta församling, Föreningen Konstsamfundet, Hotell Arkipelag, Jomala församling, Kulturfonden för Danmark och Finland, Kulturfonden för Finland och Sverige, Mariehamns församling, Mariehamns stad, Stiftelsen Emelie och Rudolf Gesellius fond, Svenska kulturfonden, Sveriges generalkonsulat i Mariehamn, William Thuringers stiftelse, Ålands landskapsregering, Ålands musikinstitut, samt alla annonsörer, medverkande artister och personal.

KONTAKT & INFORMATION

Kulturföreningen Katrina
Norra Esplanadgatan 5, AX-22100 Mariehamn, Åland
Tfn. +358 40 1649310
info@katrina.ax
www.katrina.ax

Konstsamfundet

MARIEHAMNS
STAD

PROGRAMÖVERSIKT

TISDAG 10.8.2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
"Frukostkvart"

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)

Kati Raitinen (cello)

Henrik Sandås Quintet

19.00 Sankt Görans kyrka, Mariehamn (25/20 €)

"Andetag"

J.S. Bach – M. de Manziarly – A. Ginastera – J. Mattsson – T. Musgrave – S. Rasmussen – R. Talvitie

Cuarteto Quiroga

Henrik Sandås Quintet

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

August Finkas (klarinet)

Bengt Forsberg (orgel, piano)

Johannes Herjö (fagott)

Théophile Hartz (oboe)

Kati Raitinen (cello)

Kenny Staškus Larsen (flöjt)

Christian Vinther (horn)

Cecilia Zilliacus (violin)

ONSDAG 11.8. 2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
"Frukostkvart"

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)

Bengt Forsberg (piano)

Isolakvartetten

12.00 Sankt Görans kyrka, Mariehamn (15/10 €)

"Amorti"

H. Bosmans – J. C. de Arriaga – L. Wennäkoski

Cuarteto Quiroga

Bengt Forsberg (piano)

Kati Raitinen (cello)

Henrik Sandås (bandoneon)

19.00 Alandica foajén, Mariehamn (20/15 €)

"Grand Tango – Piazzolla 100 år"

Henrik Sandås Quintet:

Eero Ignatius (kontrabas),

Matleena Nyman (piano),

Otto Porkkala (elgitarr),

Henrik Sandås (bandoneon),

Linda Suolahti (violin)

Kati Raitinen (cello)

21.30 Finströms kyrka (15/10 €)

"Isola"

S. Barber – N. Dalberg – S. Isacsson

Isolakvartetten: Zaida

Ponthin (violin), Olivia

Lundberg (violin), Vuokko

Lahtinen (viola), Lydia

Eriksson (cello)

TORSDAG 12.8.2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
"Frukostkvart"

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

Therese Karlsson (sopran)

Carl Nielsen-Kvintetten

Lars Karlsson (tonsättare)

12.00 Ålands konstmuseum, Mariehamn (entré, se www.konstmuseum.ax)

"Svit för Helena"

R. Crawford Seeger –

L. Karlsson – C. Nielsen – P. Rasmussen

Carl Nielsen-Kvintetten:

Kenny Staškus Larsen (flöjt),

Théophile Hartz (oboe),

August Finkas (klarinet),

Christian Vinther (horn),

Johannes Herjö (fagott)

Det lägre priset avser medlemmar i Kulturföreningen Katrina samt studerande under 26 år. Fri entré gäller för alla under 18 år förutsatt att det finns lediga platser.

15.00 Alandica foajén,
Mariehamn (15/10 €)
"Barbros kaffekvarn"
J. Brahms – R. Clarke –
A. Piazzolla – G. Rossini –
F. Schubert – E. Schulhoff –
J. Williams
*Jenny Carlstedt (mezzo-
sopran)*
Bengt Forsberg (piano)
Therese Karlsson (sopran)
Otto Porkkala (elgitarr)
Kati Raitinen (cello)
Henrik Sandås (bandoneon)
Cecilia Zilliacus (violin)

19.00 Alandica, stora salen,
Mariehamn (20/15 €)
"Legendarisk musik"
H. Fryklöf – P. Juon –
M. Kagel – H. Leiviskä –
P. Nunez
Carl Nielsen-Kvintetten
*Jenny Carlstedt (mezzo-
sopran)*
Bengt Forsberg (piano)
Matleena Nyman (piano)
Kati Raitinen (cello)
Henrik Sandås (bandoneon)
Linda Suolahti (violin)
Cecilia Zilliacus (violin)

FREDAG 13.8.2021

10.00 Bagarstugan Café &
Vin, Mariehamn
"Frukostkvarn"
*Cecilia Zilliacus (konstnärlig
ledare, violin)*
*Cuarteto Quiroga: Aitor
Hevia (violin), Cibrán
Sierra (violin), Josep Puchades
(viola), Helena Poggio (cello)*

12.00 Sankt Görans kyrka,
Mariehamn (15/10 €)
"3+10+4+5+7(-4)"
E. Bergman – H. Grime –
L. Karlsson – A. Piazzolla –
S. Prokofjev
Cuarteto Quiroga
*Jenny Carlstedt (mezzo-
sopran)*
August Finkas (klarinet)
Bengt Forsberg (piano)
Matleena Nyman (piano)
Helena Poggio (cello)
Josep Puchades (viola)
Cibrán Sierra (violin)
Cecilia Zilliacus (violin)

15.00 Ålands musikinstitut,
Mariehamn
Konsert med mästarkursens
elever

19.00 Jomala kyrka (20/15 €)
"Sensommarnatt"
E. Granados – M. Larsson
Gothe – M. Ravel –
W. Stenhammar –
I. Stravinsky
Cuarteto Quiroga
*Jenny Carlstedt (mezzo-
sopran)*
Bengt Forsberg (piano)
Kati Raitinen (cello)
Kenny Staškus Larsen (flöjt)
Cecilia Zilliacus (violin)

LÖRDAG 14.8.2021

10.30 Alandica foajén, Ma-
riehamn (20 €, inkl. brunch)
Brunchkonsert med samtal
om Ålands 100 år av
självstyrelse samt musikens
betydelse för nationell fri-
hetssträvan och identitet
E. Adaiewsky – H. Grime –
R. Strohl – Folkmusik
*Markku Suksi (professor i
offentlig rätt)*
*Pirkko Moisala (professor
emerita i musikvetenskap
och musikanthropologi)*
*Cecilia Zilliacus (konstnärlig
ledare)*
Siv Ekström (spelman)
Bengt Forsberg (pianist)
Matleena Nyman (pianist)
Kati Raitinen (cellist)
Linda Suolahti (violinist)

KONSERTPLATSER

**Alandica kultur
och kongress**
Strandgatan 33
Mariehamn

**Bagarstugan
Café & Vin**
Ekonomiegatan 2
Mariehamn

S:t Görans kyrka
Ö. Esplanadgatan 6
Mariehamn

Finströms kyrka
Pålsbölevägen
Finström

**Ålands
konstmuseum**
Storagatan 1
Mariehamn

Jomala kyrka
Godbyvägen 445
Jomala

**Ålands
musikinstitut**
Grindmattesvägen 7
Mariehamn

TISDAG 10.8.2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
Frukostkvart

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)
Kati Raitinen (cello)
Henrik Sandås Quintet

19.00 Sankt Görans kyrka, Mariehamn
"Andetag"

Johann Sebastian Bach (1685–1759)
"Erbarme dich, mein Gott"
ur Matteuspassionen (BWV 244)

Sunleif Rasmussen (f. 1961)
"Andalag" nr 3 (2011)

Jack Mattsson (1954–2007)
Choral och Thoughts för orgel

Sunleif Rasmussen (f. 1961)
"Andalag" nr II (2011)

Alberto Ginastera (1916–1983)
Stråkkvartett nr 1, op. 20 (1948)
1. Allegro violento ed agitato
2. Vivacissimo
3. Calmo e poetico
4. Allegramente rustico

Paus

Riikka Talvitie (f. 1970)

"Revised History of Tango" för violin,
bandoneon, piano och
kontrabas (2000/2003)
1. Skills from Leipzig
2. Shapes of Vienna (bandoneonsolo)
3. Structured Paris
4. All in New York

Thea Musgrave (f. 1928)
Impromptu (nr I)

Marcelle de Manziarly (1899–1989)
Pianotrio fiss-moll
I Grave, rude, sans lenteur
II Rapide
III Sans trop de lenteur
IV Rude, assez vite

Cuarteto Quiroga
Henrik Sandås Quintet
Jenny Carlstedt (mezzosopran)
August Finkas (klarinet)
Bengt Forsberg (orgel, piano)
Johannes Herjö (fagott)
Théophile Hartz (oboe)
Kati Raitinen (cello)
Kenny Staškus Larsen (flöjt)
Christian Vinther (horn)
Cecilia Zilliacus (violin)

Konserten slutar ca kl. 21.00

Leipzig fick man inte använda bearbetade evangelietexter i påskhelgens passionsmusik. **J.S. Bach** beslöt sig då att citera dem ordagrant och lade dem som recitativ i evangelistens mun. I Matteus 26:29 utpekar en ung kvinna Petrus som "en av dem kring Jesus". När Petrus skrämde förnekar detta minns han Jesu spådom och går bort förbannande sig själv, bittert gråtande i långa kromatiska melismer – ett skolexempel på så kallad tonmålning hos barocktonsättare.

Men det gick bra att interfoliera evangeliet med nyskriven poesi. Bach anlätade ofta en lokal poet, Friedrich Henrici, vars *nom de plume* var Picander. Henrici spillde inte många ord på en skildring av Petrus sorg – men Bachs tonsättning säger desto mer. Kontrasten mot den nästan självutplånande resignationen i den efterföljande stilla arian *Förbarma dig Gud för mina tårars skull* (egentligen en s.k. siciliana) är anslående. När arian hördes första gången i Thomaskyrkan lär den ha utförts av en diskantröst, av en gosse. Lät den då innerligare, liksom sprungen ur ett barnahjärta? Eller mer primitiv och pressad ur de oftast oskolade strupar som stod Bach till buds?

Färöarna är inget u-land. Invånarna är stolta över sin välfärd och brukar säga "Det enda vi saknar här är mygg, orm och arbets-

löshet!". Nu saknar de inte heller en plats på den internationella konstmusikkartan tack vare **Sunleif Rasmussen** som i år fyllt sextio. Ett barn av fiskar- och jordbrukarfamiljer började han spela piano först när han var sjutton, och han var hela arton år gammal när han första gången hörde en symfoniorkester. Sedan följde studier i akustisk komposition i Köpenhamn och elektronisk dito i Paris, två genrer som han gärna blandar i sitt skapande. Han utgår ofta från färöisk folkmusik och säger sig i början ha försökt "dölja" den i sina verk, bara för att numera låta den komma till sin rätt. Framför allt hämtar han inspiration ur naturen, ur berg, hav och skogar, något som klart framgår redan av hans titelförteckning. Exempelvis heter hans andra symfoni "The Earth Anew" (finns inspelad med John Storgårds och Helsingfors Stadsorkester på nätet). Hans första symfoni vann Nordiska Rådets pris 2002, och 2004 var han "huskompositör" på festivalen i Korsholm.

Andalag är en svit i elva delar med växlande kammarmusikalisk besättning. De två vi hör i dag, nr 3 och 11, är skrivna för klarinett och horn, respektive altflöjt och fagott. Sammantaget representerar de en rik variation av sinnesstämningar – nämligen just av *andalag*.

Kompositören **Jack Mattsson**, öbo liksom Rasmussen, tar var knappast någon presentation på Åland. Musikdramat *Katrina* och *Åländskt Requiem* är numera självklara delar av öns egen kulturskatt. Men kompositören Mattsson hade många strängar på sin lyra. Han var också sångare och flöjtist, samt framför allt kapellmästare under tjugo år på Svenska Teatern i Helsingfors. Innan han där ställde sig i teaterdiket satt han emellertid länge som kantor på orgelläktaren i Jomala och komponerade också några verk för orgel, bland annat kvällens *Koral* och ett stycke från 1993 som han kallade *Thoughts* – musikaliska tankar som bär föredragsbeteckningen 'fundersamt'. Mattssons tidiga död efterlämnade ett beklagligt tomrum i finlandssvenskt musikliv.

Alberto Ginastera är en annan tonsättare som flitigt gripit tillbaka på sitt lands folkmusik. Men vilket land var det? Han föddes i Buenos Aires, men hans far var katalan och hans mor italienska. Efter kriget flyttade han till USA och senare till Europa där han dog i Schweiz. Trots allt är det nog ändå barndomsarvet från Argentina som framträder mest i hans produktion, likt ett fjärran eko av argentinska gauchos; till exempel i *pampeanas* för violin eller cello. Man kunde kanske kalla honom

en argentinare på egna ben världen runt. Bland hans mest kända elever förtjänar åtminstone hans landsman *Ástor Piazzolla* nämnas.

Hans produktion är omfattande: tre operor, ett tiotal orkesterverk och sju konserter (en för harpa), en aktningsvärd mängd kammarmusik samt musik till sjutton filmer – och till dessa räknas ändå inte de många stora verk han senare i livet drog tillbaka! Ett opus sticker ut: kantaten *Det Magiska Amerika* för inte mindre än 53 slagverk(!) och en ensam sopran (förtänksamt nog angiven som 'dramatisk!'). Stråkkvartetten nr 1 tillkom 1948 efter studier för Aaron Copland. Den är mycket enhetligt stöpt i en ofta framrusande åttondelsmotorik i oregelbundna taktarter; den första satsen bär beteckningen *våldsamt och upprört*, den andra är ännu hetsigare, den tredje dröjande meditativ, och den sista knyter an till de två första. Det tonala materialet är lätt färgat av tolvtonsmetodik, medan rytm och harmonik ibland för tankarna till Bartók.

Riikka Talvitie är en färgstark och apart aktör på den finländska musikscenen, inte helt lätt att kategorisera. Oboist, komponist, musikvetare och kulturskribent och enligt hennes bild av sig själv också – humorist. Håller man sig till hennes

tonsättarprofil har även den skiftande konturer. Hon har skrivit musikdramatik och två konserter, givetvis en för sitt eget instrument, och på hennes opuslista står redan över åttio verk. På senare tid har hon alltmer intresserat sig för elektronisk musik, något som hon på nittiotalet studerade på IRCAM i Paris. En multikonstnär på många egna ben.

"Tungsinthet och sentimentalitet kan inte spåras i hennes musik" menar Kimmo Korhonen. Desto mer lyrik, lekfull ironi och effektivt okynne möter i hennes *"Reviderade tangohistoria"*, först uruppförd på Sibeliusveckan 2000 och senare i sin tur reviderad. Men trots ny revision har den finska tangon – förvånande för en finländsk hemmapublik? – inte bevärdigats någon plats i hennes geografiska kavalkad.

Thea Musgrave, skotsk pianist och tonsättare, sedan 1972 bosatt och gift i USA, är en av vår tids främsta kvinnliga kompositörer, väl i bredd med självaste Nadia Boulanger som hon också själv studerade för. På en av (o-)naturliga skäl återkommande fråga har hon ett standardsvar: "Ja, jag är kvinna och ja, jag är tonsättare. Men sällan samtidigt." Nu nittiotre år gammal har hon bakom sig över dussinet operor, ofta om historiska personer, och listan på enbart hennes större orkesterverk är aktningvärt lång. Just hennes musikdramatiska ådra framträder tydligt även i orkesterverken och påfallande många har inspirerats av målningar och böcker, författare och konstnärer.

De båda impromptuna är redan från 1967. Flöjt och oboe för ett uppiggande samtal med varandra; ibland löper deras tankar parallellt, ibland går de isär, ibland tar de upp varandras motiv och ändrar dem efter eget behag. Ett par återkommande figurer låter dock ana att de i grund och botten är ganska överens...

Även **Marcelle de Manziarly** studerade för Nadia Boulanger – om än redan några år innan Musgrave ens var född. Till Paris kom de Manziarly ursprungligen från Kharliv i Ukraina och fortsatte sedan till Basel och vidare till USA. Hon var mångsidigt verksam huvudsakligen som pianist, men också som kompositör och pedagog och utbildade sig dessutom till dirigent för Felix Weingartner. Bland hennes alster återfinns en oftare hörd trio från 1952, där violinens stämma är ersatt med en flöjts. Trion i fiss-moll som vi hör i kväll är emellertid ett ungdomsverk från 1921 som ganska nyligen upplevt något av en oväntad renässans i Sverige tack vare entusiasten Bengt Forsberg. Slumpen formar i kväll en skotsk länk till kvällens föregående tonsättare via den första trions *à l'écoissaise* och den omisskännliga skotska reelen i fiss-molltrions andra sats.

de Manziarly hann skriva ett stort antal såväl större som mindre verk i en mångfald genrer, både för orkester och för mindre ensembler – bland annat en komposition till N Boulangers minne – samt ett flertal sånger innan hon efter ett långt liv gick bort i Kalifornien.

ONSDAG 11.8.2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
Frukostkvart

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)
Bengt Forsberg (piano)
Isolakvartetten

12.00 Sankt Görans kyrka, Mariehamn
"Amorti"

Henriëtte Hilda Bosmans (1895–1952)

Sonat för cello och piano (1919)

1. Allegro maestoso
2. Un poco allegretto
3. Adagio
4. Allegro molto e con fuoco

Lotta Wennäkoski (f. 1970)
Amorti för bandoneonsolo (2018)

Juan Crisóstomo de Arriaga (1806–1826)

Stråkkvartett nr 1 d-moll (1822)

1. Allegro
2. Adagio con espressione
3. Menuetto (Allegro)
and Trio (Più moderato)
4. Adagio – Allegretto

Cuarteto Quiroga
Bengt Forsberg (piano)
Kati Raitinen (cello)
Henrik Sandås (bandoneon)

Konserten slutar ca kl. 13.00

**FÖRSTA
APOTEKET**
Mariehamn | Kumlinge

Din hälsa
kommer Först

Torggatan 3
Mariehamn
Tel. 018-16511
www.apoteket.ax

Res med oss och se operan

AKHNATEN

på Aleksanderteatern
i Helsingfors 24–27.9.21

Se programmet på
www.axtours.ax

Henriëtte Bosmans far var cellist i Concertgebouworkestern i Amsterdam, men dog när dottern var bara sex månader gammal. Efter undervisning av sin mor inledde hon i unga år en lysande karriär som pianist. Först efter en tid tog hon sig för att studera även komposition, men fann snart att en kvinnlig tonsättare hade svårt att vinna gehör i hemlandet. Ännu i början av sitt skapande skrev hon trots allt i rask takt 1919–1923 en cellosonat, en stråktrio, tre impressioner, ett poem för cello och orkester samt två cellokonserter. Orsak till detta intresse för violoncellen var kanske inte så mycket hennes fars yrke som hennes partners. Partnern hette Frieda Berlinfante och var lika känd som internationell mästercellist som för sin lesbiska personlighet. Hon uruppförde flera av Henriëttes verk för cello, men paret gick småningom skilda vägar och Henriëtte förlovade sig i stället med violinisten Francis Koehne som emellertid avled redan 1936.

Eftersom Bosman dessutom var så kallad halvjudinna fick hon efter den nazistiska ockupationen allt svårare att försörja sig. Hon tilläts bara spela på clandestina huskonserter och inledde även ett visst samarbete med motståndsrörelsen som i sin tur stödde henne. Självaste Mengelberg, den berömde dirigenten, intervenerade framgångsrikt för hennes 83-åriga mor som hade arresterats. Hennes förra väninna Frieda klädde ut sig till man och flydde över alperna till Schweiz där hon bedrev aktivt motstånd... Historien om detta kvinnliga

konstnärspår skulle ha alla förutsättningar för ett rikt och spännande filmmanus om dystra tider.

Men cellosonaten, den kom till på tröskeln till det glada tjugotalets optimism.

Lotta Wennäkoski är en annan av Finlands kvinnliga tonsättare som uppmärksammas utanför landets gränser. Hon studerade violin och musikteori i Budapest och därefter komposition vid Sibeliusakademien. När hon förra året fyllde femtio klingade hennes musik i många konsertsalar – och så har det fortsatt. Hennes produktion sträcker sig från orkesterverk till sångcykler, hon har varit huskomponist hos både Tapiolasinfoniettan och Korsholmsfestivalen, och en beställning av BBC spelades på *Last Night of the Proms* 2017. Förutom i egenskap av tonsättare har hon också själv gjort avtryck i kulturvärlden som konstnärlig ledare för festivaler och liknande evenemang.

Amorti komponerades för en scenisk konsert i Frankrike med temat 'kroppslighet'. Titeln ska alltså läsas som det franska ordet för dämpad, hämmad eller nertonad – Wennäkoskis bidrag hänsyftar i detta fall främst på kvinnors kroppar och deras historiskt sett underordnade betydelse.

Bandoneonisten fäster sandpapper på sina fötter och förväntas röra på dem under spelets gång för att framställa ett "mjukt och dämpat ljud". Notskriften anger också de ställen där detta lämpligen ska höras. På uruppförandet var det emellertid tonsättaren själv som trakterade sandpappret!

Juan Crisóstomo Jacobo Antonio de Arriaga y Balzola (1806–1826) föddes i Bilbao och fick snart smeknamnet 'Den Spanske Mozart'. Han råkade nämligen födas just den dag då Mozart skulle ha fyllt femtio – tala om ominösa förebud! – och precis som Mozart komponerade han sin första opera när han var tretton. Stöttad av sin far flyttade han som femtonåring till Paris för att studera för Cherubini och blev där nästan genast assistent till sin andre lärare, den illustre musikforskaren F-J Fétis.

Under några ungdomsår komponerade Arriaga bland annat ett *Stabat Mater*, en symfoni och framför allt de tre stråkkvartetter som hann utkomma 1824 i Paris innan han dog i tuberkulos, ännu inte tjugo år fyllda. Arriagas musik står ännu stadigt på wienklassisk grund – med ett stänk av Schubert (men kan han någonsin ha hört musik av Schubert?) och man kan bara beklaga att hans exceptionella begåvning inte hann förunnas en utveckling mot personligare uttrycksätt.

Den första kvartetten är läckert anslående musik, med lekfull polyfoni och klara formmarkeringar.

**CITY
BLOMMOR**

TORGGATAN 5

Vardagar	08.30-20.00
Lördagar	10.00-16.00
Söndagar	11.00-15.00

CITYBLOMMOR.AX

Bagarstugan
1866
Café & Vin

Ekonomiegatan 2
Mariehamn
Tel. +358 18 19880

ONSDAG 11.8.2021

19.00 Alandicas foajé, Mariehamn
"Grand Tango – Piazzolla 100 år"

Henrik Sandås Quintet:
Eero Ignatius (kontrabas)
Matleena Nyman (piano)
Otto Porkkala (elgitarr)
Henrik Sandås (bandoneon)
Linda Suolahti (violin)

Kati Raitinen (cello)

Konserten slutar ca kl. 21.00

Ständigt denna Nadia Boulanger, detta nav för 1900-talets kompositörer! **Ástor Piazzolla** är den tredje tonsättaren i detta festivalprogram som kom att ingå i hennes inflytelsesfär.

Ástors föräldrar var två immigranter från det fattiga Apulien till Mar del Plata i Argentina där flygplatsen idag är döpt efter honom – tala om klassresa. Få tonsättare åtnjuter popularitet i så breda lager som Piazzolla, troligen tack vara hans stilistiskt mångskiftande produktion över hela fältet: tango – jazz – filmmusik – seriös konstmusik med allt från tolvton till pastischer i kyrkotonararter. Och inte minst tack vare hans bruk av bandoneonen.

Piazzolla kom att leva som en sann kosmopolit. Fyra år gammal flyttade familjen till New York där han fick tampas med pojkgruppen på gatan. När de återvände till Mar del Plata medförde han en bandoneon som hans far hittat i en lumpbod.

Som 17-åring flyttade han till Buenos Aires, fick jobb i de förnämsta tangoorkestrarna och förtjänade snart tillräckligt för att, uppmuntrad av ingen mindre än Artur Rubinstein, börja studera för Ginastera. Han studerade Bartók och Stravinsky, lyssnade på tidiga orkesterrepetitioner på Teatro Colon och spelade sena nätter på klubbar. Studierna var krävande, men han kom hela sitt liv att lovorda den orkestreringskunskap han en gång fått av Ginastera. Först senare inledde han studier

i pianospel och komponerade sina första stycken. Och gifte sig.

Men orkestern började rynka på näsan åt hans experimentella idéer. De skrämde ju bort dansarna! Då bildade han en egen ensemble – den första av otaliga kommande. Nu började han också studera dirigering för H Scherchen, att lyssna på jazz och skriva filmmusik och fattade till sist beslutet att överge sin älskade bandoneon för att bli tonsättare på allvar. Med det i sikte deltog han i en kompositionstävling med *"En Buenos Airesymfoni tre satser"*, som när den spelades orsakade slagsmål bland åhörarna eftersom Piazzolla hade skymfat dem med inte mindre än två bandoneoner. I en symfoni, fy! Ändå vann han sitt stipendium, lämnade barnen hos farföräldrarna och for till Paris.

Boulanger tog emot honom och tittade på hans alster. Jovars. Men det var när han hade spelat sin *Tango trionfal* för henne som hon gratulerade honom, och sporrade honom att fortsätta så. Deras möte blev otvivelaktigt den stora vändpunkten för Piazzollas musik. Han gjorde tangon "seriös", inkorporerade kontrapunkt och satslära och nydanande harmonik och mycket annat. Begreppet "**tango nuevo**" var fött.

Hemkommen till Buenos Aires formade han 1955 en orkester med alldeles nya klangideal. Men ack, nu var det bärarna av landets gamla – ja, näst intill heliga! – tangotraditioner som i sin tur upprördes.

Piazzolla blev kontroversiell, både konstnärligt och politiskt. Han började också spela bandoneon stående med ena foten på en pall – stod med andra ord upp för sitt instrument. Tre år senare slog han sig på nytt ner i New York för tolv år framåt. När han där nåddes av nyheten om sin fars död, stängde han in sig och skrev på en timme sin berömda tango *Adiós Nonino* (Adjö lilla pappa).

I Amerika vann hans nya musik snabbt terräng, han skrev en operett, han samarbetade med författaren Jorge L Borges, skrev sin kända *Ballad för en tok*, reste på långa turnéer, spelade på radio och TV. Och flyttade ihop med älskarinnan Amelita Baltar. Och komponerade. 1970 åkte han tillbaka till Paris, bara för att återvända till Buenos Aires, där hans nästa ensemble emellertid drabbades av finansiella problem.

Naturligtvis betingade hans hektiska tillvaro sitt pris. Piazzolla fick en högst förklarlig hjärtattack – men då reste han till Rom, där förläggaren Pagani erbjöd sig att spela in allt han gjorde under de följande femton åren...

1974 separerade han från Amelita och ägnade sig åt att grunda nya ensembler, bland andra en 'Electronic Octet' och därefter en ny kvintett. Med den senare skulle han komma att resa runt världen i elva år. Under den argentinska militärdiktaturen 1974–1983 bodde han i Italien,

men återvände trots sin uttalade antipati flera gånger till hemlandet. En gång bjöd diktatorn emellertid på lunch och Piazzolla tvangs svara på omvärldens indignerade frågor: "Vadå bjöd? Det kom två killar i mörk kostym med ett brev som sa att Videla väntade mig där och där, då och då. Basta."

Under åttiotalet blev han förmögen nog att stå på egna ben och skrev några av sina mest kända verk, bland andra *Tango Suite* och *Histoire du Tango*. Mitt under Falklandskriget konserterade han 1982 i Buenos Aires och skrev samma år sin *Le grand Tango* för cello och piano, tillägnad M Rostropovitch. Under de följande sex åren konserterade han, ja man kunde säga mer eller mindre överallt i världen där det var värt att spela, från Los Angeles i väst till Tokyo i öst. 1985 blev han hedersmedborgare i Buenos Aires. Tre år senare genomgick han en fyrdubbel bypassoperation, vilket dock inte hindrade honom från att fortsätta uppträda ända tills han fick en hjärnblödning i Paris 1990.

Piazzolla röner än i dag en sällsynt uppskattning i vida kretsar. Musikälskare som vanligtvis lyssnar till stråkkvartetter, fugor och oratorier rycks med eller mot sin vilja med av de mera 'lättsmälta' elementen i Piazzollas stycken, hans flirtande med folkmusikrytmer, pop och jazz och – ofta nog – hans alldeles egen omisskännliga klangvärld.

Piazzolla är mer än bara dragspel.

ONSDAG 11.8.2021

21.30 Finströms kyrka
"Isola"

Samuel Barber (1910–1981)
Adagio ur stråkkvartett, op. 11 (1936)

Sture Isacsson (1937–2012)
Stråkkvartett
1. Recitativo – Presto
2. Tranquillo. Tempo rubato
3. Polska

Nancy Dalberg (1881–1949)
Stråkkvartett nr 1 (1915)
1. Allegro appassionato
2. Scherzo: Allegretto gracioso
3. Adagio
4. Finale: Vivace

Isolakvartetten:
Zaida Ponthin (violin)
Olivia Lundberg (violin)
Vuokko Lahtinen (viola)
Lydia Eriksson (cello)

Konserten slutar ca kl. 22.20

I ngen människa är en ö. John Donnes bevingade ord gestaltar en universalitet. Varje människa hör ihop med mänsklig-heten, liksom varje ö med fastlandet.

Kompositörer på öar bidrar till världsmusikens klingande universum; på Åland skapas musik, liksom på Fyn i Danmark – i dialog med musik från kontinenternas inre. Den här kvällens musik tar sin början på Amerikas fastland för att sedan klinga vidare på två öar.

När **Samuel Barber** i Pennsylvania var nio år gammal skrev han till sin mamma: "Jag ska bli kompositör. Snälla, be mig inte gå och spela fotboll för att glömma denna misshaglighet..." Mycket riktigt, när han fyllt tio komponerade han operetten *Rosenträdet* – till ett libretto av familjens kock. I tolvårsåldern tjänstgjorde han redan som organist.

Efter att ha studerat både pianospel, komposition och dirigering inledde han en lovande karriär som baryton. Den blev visserligen kort, men avsatte tydliga spår: två tredjedelar av Barbers digra produktion är ägnade röstens uttrycksmöjligheter.

Till den återstående tredjedelen hör *Stråkkvartetten op. 11* som tillkom år 1936 i Italien där han hade inspirerats av att läsa Vergilius 'Georgica'. Men även denna stråkmusik arrangerade han nitton år senare till ett Agnus Dei för kör. 1938 gjorde han en version för stråkorkester av den andra satsen och sände den till Toscanini, men fick den i retur utan kommentar och blev mycket besviken. Toscanini hade

emellertid helt sonika memorerat den och dirigerade den snart i New York. Efter det blev Adagiot en framgångssaga och är i dag smått ikoniskt i amerikansk musikhistoria. 'Lämnar intet öga torrt' var ett samtida betyg, och dess okonstlade skönhet gör den verkligen lämpad för högtidligheter och begravningar; det följde bland andra Albert Einstein till graven. Barbers Adagio klingar också i några kända TV- och filmproduktioner.

Den unge J.S. Bach lär ha tackat nej till en ledig kyrkomusikerbefattning eftersom han då måste gifta sig med änkan till den föregående kantorn. Lika hårda villkor gällde inte för **Sture Isacsson** som blev kantor i tredje generationen i Finströms kyrka på Åland där både hans far och morfar tjänstgjort.

Men det var inte tal om arv eller nepotism. Sture hade ett diplom från Sibeliusakademien i fickan när han axlade släktens mantel i hemkyrkan, som sedan kom att fyllas av hans orgelspel år efter år – utom när han byggde på sina studier i Holland och Tyskland – och ännu efter pensioneringen 2004.

Redan 1975 och därefter medverkade han i Ålands orgelfestival och deltog i spelmangilletts evenemang som han skrev många arrangemang för eftersom folkmusik fångade honom; han älskade sin ö och dess melodiskatt. Han grundade Finströms kammarkör och en blåsorkester, han ordnade konserter och komponerade själv. Vid sidan av musik för gudstjänster, körer

och naturligtvis orgelstycken föddes också kvällens stråkkvartett.

Sture var en allroundmusiker vars breda palett rymde allt från Buxtehude till roande humor.

Nancy Dalberg är denna konserts andra öbo. Hennes hem låg på Fyn och i närheten av det bodde en kvinnlig tonsättare. Den grannen sådde säkert något slags frö i Nancys själ. Hennes far avhöll emellertid dottern från att studera vid konservatoriet i Köpenhamn.

Pianist kunde hon få bli, liksom hennes mor, men när hon drabbades av en skada började hon i stället ta privatlektioner i komposition av både Johan Svendsen och Carl Nielsen. Särskilt den senare främjade hennes talang på alla sätt, spelade första fiol när hennes kvartett uruppfördes, dirigerade hennes orkesterstycken och överlät rentav vissa uppgifter åt henne i sitt eget skapande – till exempel en del av instrumentationen i *Fynsk Foraar*. Förtroendet sporrade henne och hon blev den första kvinnan i Danmark att skriva en egen symfoni.

Och jo, visst lovordades den, men berömmet utmynnade i den sedvanliga häpnaden över att den var skriven av en kvinna! Detsamma skedde när hennes kvartetter recenserades: "Jag hade då aldrig trott att detta var en kvinnas musik!"

Hennes samtid behandlade ofta komponerande kvinnor mer eller mindre just som öar i musikvärlden; nog kunde somliga vara tilltalande resmål av avvikande och smått exotisk natur, men knappast någonting att dröja vid...

Nancy Dalberg tonsatte både sånger och orkesterstycken, men i hennes produktion är det just kvartetterna som har levt vidare, framför allt den andra i g-moll. Det var emellertid den första som blev hennes första offentligt framförda verk, där man bland annat noterar en vacker melodik i långa linjer, inte sällan i femtakt som så att säga bidrar till att hålla långa teman sömlöst flytande, samt en polyfon infallsrikedom.

Dalberg grep sig också an med att komponera en opera baserad på Gösta Berlings saga. Hon hade redan hunnit en bit på väg när det visade sig att Selma Lagerlöf gett bort rättigheterna till italienaren Riccardo Zandonai. Som bekant skrev denne sedan *Kavaljererna på Ekeby* som väckte stort jubel på La Scala di Milano 1925 och också spelades i Stockholm när Lagerlöf fyllde sjuttio.

Den värmändska vintern tedde sig emellertid så exotisk i italiensk tappning att man behövde omarbete verket. Vem vet, kanske Nancy Dalbergs version hade blivit mera kongenial? En aria för rollen som Marianne Sinclair lär vara bevarad.

TORS DAG 12.8.2020

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
Frukostkvart

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

Therese Karlsson (sopran)

Carl Nielsen-Kvintetten

Lars Karlsson (tonsättare)

—————

12.00 Ålands konstmuseum, Mariehamn
"Svit för Helena"

Carl Nielsen (1865–1931)

Maskarade: Overture (arr. David Palm-
 quist)

Ruth Crawford Seeger (1901–1953)

Suite for Wind Quintet (1952)

1. Allegretto

2. Lento rubato

3. Allegro possibile – Andante – Allegro
 – meno mosso – Tempo primo

Lars Karlsson (f. 1953)

Svit för Helena (1994)

1. Ouvertyr på åländska

2. Spanska nätter

3. Davids promenad

4. Helenas dröm

5. Sandskär

Peter Rasmussen (1838–1913)

Blåskvintett

1. Lento – Allegro moderato

2. Andante cantabile

3. Minuet. Allegro con moto –

Trio. Allegretto

4. Allegro con brio

Carl Nielsen-Kvintetten:

Kenny Staškus Larsen (flöjt)

Théophile Hartz (oboe)

August Finkas (klarinet)

Christian Vinther (horn)

Johannes Herjö (fagott)

Konserten slutar ca kl. 13.00.

Den lille trumslagarpojken på ön Fyn, som hjälpte sin far med att spela fiol på logdanser, som blev hornist, som började studera och komponera, som blev nationalkomponist och hamnade på hundrakronorssedlarna – det var **Carl Nielsen**. Han är ofta betraktad som Danmarks svar på Sibelius och föddes faktiskt samma år som denne, men hans musikaliska föräldrar trodde inte på hans framtid som musiker utan satte honom i lära som butiksbiträde. När butiken gick i konkurs började han spela i Odenses sextonde bataljons orkester – för tre kronor och fyrtiofem öre som utbetalades var femte dag. Plus en bit bröd.

Niels Gade utverkade permission åt den unge Carl som i sinom tid lämnade Köpenhamns-konservatoriet med hyfsade, om än alls inte lysande betyg. Därefter spelade han i Tivoliorkestern och senare i Operaorkestern samt gav lektioner, tills han fick ett stipendium för att resa runt i Europa. Där upptäckte han att han inte hade så mycket till övers för 1800-talets musik. I Paris upptäckte han också den begåvade skulptrisen Anne Marie Brodersen och de gifte sig i Florens.

Äktenskapet blev dock stormigt och en belastning för bägge parters karriärer. 1905 föreslog Carl skilsmässa, men förblev ändå gift med Anne Marie livet ut. Med

andra ord tillkom operan *Maskarade* under svåra år för Carl Nielsen. Han tjänstgjorde dessutom fortfarande i Operaorkestern och, kanske därför, komponerade han inte Ouvertyren förrän en vecka innan premiären. Vid den tiden var han visserligen redan ett namn att räkna med, men, men, men – varför måste han ge sig på en komedi av självaste Holberg? Helgerån, tyckte danska litteraturvänner!

Komedi, det är en allvarlig sak det. Så brukar regissörer skämta och inte utan skäl. Komedi är svårt också för tonsättare och Nielsen var själv inte nöjd med akterna två och tre, men kom ändå aldrig att revidera dem. Vår tids publik är desto nöjdare, *Maskarade* har inlemmats i den internationella standardrepertoaren. Det är ett riktigt förtjusande stycke musikdramatik från 1906 med omisskännliga rötter i den venetianska buffaoperan.

En annan som vann ett resestipendium till Europa var amerikanskan **Ruth Crawford**. 1930 blev hon den första kvinnan att få ett Guggenheimstipendium. Det var sannerligen inte oförtjänt. Som barn tänkte hon bli poet men inledde en karriär som konsertpianist och pianolärare. Hennes första kompositioner redan i artonårsåldern tillkom faktiskt för hennes elever. När hon flyttade till Chicago övergick hennes intresse emellertid snabbt till kom-

position. Samtidigt började hon intressera sig för teosofi och för den ryske mystikern-pianisten-tonsättaren Aleksander Skrjabin och kom inom kort att etablera sig på den amerikanska avantgardismens barrikader. "Hon svänger sig med dissonanser som en hel karl" skrev en kritiker redan på trettio-talet. En av hennes lärare var Charles Seeger. Hemkommen från huvudstäderna i Europa gifte hon sig med honom.

Då hade den stora depressionen slagit till. Både Ruth och Charles ställde sig till vänster i samhället, han agiterade för proletärmusik och hon började söka efter ett tonalt idiom för de stora massorna. Ruth undervisade poeten Carl Sandburgs barn och tonsatte hans sånger. Via honom kom hon i kontakt med folkmusik. Ruth Crawford Seegers insatser för insamling, arrangering och publicering av amerikansk folkton blev epokgörande och är fortfarande betydelsefull. Arbetet tärde naturligtvis på hennes komponerande, och hon slets också mellan det och sin barnrika familj. 1938 svarade hon på en nyfiken fråga om sitt nästa opus: "För tillfället komponerar jag barn."

Först mot slutet av sitt liv återvände hon till att skriva s.k. 'dissonant kontrapunkt' – en metod som hon och hennes man hade utvecklat i en bok – framför allt just i sviten för fem blåsare från 1952. Tyvärr dukade hon under för cancer följande år.

Ålänningen **Lars Karlsson**, numera bosatt i Helsingfors, har redan bakom sig både oratorier, operor, symfonier och solokonsertter. Att han inte är främmande för kammarmusik heller visar hans *Svit för Helena*. Verket är en beställning av den svenska ensemblen Gotlands Blåsarkvintett, och ett speciellt önskemål var att sviten skulle basera sig på åländska folkvisor. Så blev det, och alla satser utnyttjar folkmeloditeman på mer eller mindre klassiska sätt som till exempel fransk svit, scherzo, fuga och liknande. Sviten är också en form av familjedagbok och tillägnad hans hustru Helena.

Lars berättar själv: "Den första satsen – *Uvertyr på åländska* – är en fransk svit med en typisk långsam punkterad introduktion och som innehåller två melodier: ålänningens sång ('åländska nationalsången') och visan 'Vad du är rik, min hembygdsö'. Den andra sången är en spanskinfluerad version av sjömansvisan '*En sjöman älskar havets väg*' i sicilianarytm. Den tredje – *Davids promenad* – handlar om hur min ettåriga son lärde sig att gå, vilket också lyckas i slutet av stycket. Det hörs gråt och jämmer i höga drillar och visan 'Dagen lider och solen skrider' hörs först i slutet i sin helhet. Som ett mellanavsnitt hittar vi 'Nisse tänker sjöman bli', Davids favoritsång som liten. Fjärde satsen – *Helenas dröm* – bygger på visan 'Förgäves uppå stigen' och den femte

– Sandskär – är byggd på visan 'Nu måste jag resa' och är en beskrivning av stämningarna på vårt sommarställe på Åland. En fuga finns förstås också med här."

Peter Rasmussen s födelseår sammanfaller med George Bizets, men Rasmussens namn torde förekomma långt mer sällan än hans franske kollegas på konsertprogram utanför Danmark. Rasmussen var en på sin tid efterfrågad lärare i musikteori och vi får på goda grunder anta att han inte bara undervisade blivande tonsättare utan också komponerade en hel del själv. Blåsarkvintetten väcker självfallet nyfikenhet på Rasmussens övriga produktion. Av denna publicerades bland annat valthornsduetter samt även ett antal orgelpreludier – naturligt nog, eftersom han vid fyrtiofem års ålder fick tjänsten som organist vid Garnisonskirken i Köpenhamn. Peter Rasmussen kan mycket väl ha upplevt de första föreställningarna av Nielsens *Maskarade* i Köpenhamn, eftersom han dog först 1913.

TORSDAG 12.8.2020

15.00 Alandicas foajé, Mariehamn
"Barbros kaffekvarn"

J. Brahms – R. Clarke – A. Piazzolla –
G. Rossini – F. Schubert –
E. Schulhoff – J. Williams

Jenny Carlstedt (mezzosopran)
Bengt Forsberg (piano)
Therese Karlsson (sopran)
Otto Porkkala (elgitarr)
Kati Raitinen (cello)
Henrik Sandås (bandoneon)
Cecilia Zilliacus (violin)

Konserten slutar ca kl. 16.00.

TIME OUT

www.rundbergs.com

öppet till 24 alla dagar!

TORS DAG 12.8.2020

19.00 Alandica, stora salen, Mariehamn
"Legendarisk musik"

Helvi Leiviskä (1902–1983)

Pianotrio

1. Allegro con fuoco
2. Largo – Allegro – Largo

Harald Fryklöf (1882–1919)

"Sonata alla leggenda"

för violin och piano (1918)

1. Allegro moderato
2. Andante – Poco mosso ma tranquillo –
Grave – Tempo I
3. Scherzo: Vivace ma discrezione –
Misterioso – Adagio recitando –
Moderato ma energico –
Allegro commodo e giocoso –
Quasi Andante ma non troppo – Andante

Paus

Pinja Nunez (f. 1987)

Variationer på ett tema av
 Barbara Strozzi (2020)

Mauricio Kagel (1931–2008)

Tango Aleman

Paul Juon (1872–1940)

Divertimento, op. 51

1. Allegretto
2. Intermezzo I – Moderato
3. Fantasia – Andante
4. Intermezzo II – Tempo di Menuetto
5. Rondino – Allegro assai

Carl Nielsen-Kvintetten

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

Bengt Forsberg (piano)

Matleena Nyman (piano)

Kati Raitinen (cello)

Henrik Sandås (bandoneon)

Linda Suolahti (violin)

Cecilia Zilliacus (violin)

Konserten slutar ca kl. 21.00

Det värmer hjärtat att se **Helvi Leiviskäs** namn på ett konsertprogram i dag. Katrinas programval är en välgärning mot Finlands muskarv, där mycket hinner falla i glömska.

Hennes far var präst och hon kom själv att ägna sig mycket åt teosofi, men vigde sitt liv åt musiken. Hon studerade komposition för Erkki Melartin och instrumentation i Wien, men hennes far hade dött ung och hon fick därför ta hand om sin mor och sina yngre syskon.

Leiviskä arbetade som kritiker och samtidigt under trettiofem år som bibliotekarie på Sibeliusakademin. Vid sidan om den sysslan – komponera fick hon göra om nätterna – hann hon skriva inte mindre än fyra symfonier, orkesterstycken, en pianokonsert, kammarmusik och sånger och filmmusik. För sin gärning belönades hon 1962 med Finlands Lejons orden.

Denna programbok är visserligen inte platsen för personliga betraktelser. Men undertecknad ber här vänligen om att beviljas ett undantag emedan han under en tid kom att assistera akademins legendariska bibliotekarie. Alltid lika pigg och optimistisk strödde hon konstnärliga klokheter omkring sig. Ändå kom jag tyvärr aldrig att höra en enda takt ur hennes produktion – om av otur eller på grund av en ogin samtid må vara osagt.

Förhoppningsvis värmer hennes pianotrio många andra hjärtan i kväll och innebär en islossning för hennes musik. Än är hon inte glömd.

Harald Fryklöf (1882–1919) hann inte infria de exceptionella förhoppningar svenskt musikliv hade på honom innan han 36 år gammal dog i den då grasserande spanska sjukan. Harald Fryklöf föddes i Uppsala, avlade en organistexamen i Stockholm och tog parallellt lektioner i komposition och kontrapunkt. 1905 begav han sig till Berlin för att också lära sig instrumentera – en konst han emellertid aldrig hann tillämpa i mer än två större orkesterverk.

Hans tid i Stockholm upptogs nämligen av undervisning i många musikaliska ämnen; han blev bland annat lärare i harmonilära och skrev en efterfrågad bok i ämnet; han gav privatlektioner; inte minst till ett antal senare kända kompositörer; han satt i kommittéer och styrelser och invaldes i Kgl Musikaliska Akademien 1915; till allt detta verkade han även som organist i Stockholms Storkyrka.

Naturligtvis komponerade han dessutom mycket för sitt eget instrument orgeln, och därtill ett tiotal alltför sällan hörda solosånger. Om man undantar sångerna begränsar sig kammarmusiken av hans hand till bara några få titlar, bland dem just sonaten för violin och piano "alla leggenda" som tillkom strax före hans död.

Den klingar långt från hans samtids moderna strömningar, men hundra år senare är vi förstas fria att bedöma den som det mästerverk den obestridligen är, nydanande eller inte. Man frapperas av dess formella klarhet och av dess enhetliga stilkänsla. Första satsen är över lag vital

kraftfull, endast det andra sidotemat hjärtinnerliga lyrik erbjuder ett par stillsammare vilopausar tills inledningstakterna återkommer som en resolut avslutning. I andra satsen gör Fryklöf ett beethovenskt tonartsbyte och varierar en vacker violincantilena i E-dur – en av variationerna påminner betagande om en svensk barnvisa. Scherzots snurrande motiv får bilda grundvalen i en kontrastrik finalsats med insprängda reminiscenser från de tidigare satserna. Sista ordet får emellertid på nytt samma takter som både inledde och avslutade sonatens första sats. Cirkeln sluts.

Kvinnlighet är inte en entydigt definierad, universell helhet. Vilken är kvinnans röst och vilken är artistens röst? **Pinja Nunez** undersöker artistens roll i vårt samhälle genom att själv ge konserter med utvalda teman. Hur har klassisk musik getts politisk innebörd? Vilken påverkan har politik på artister och på skapande konstnärer i allmänhet? Hon ser konstutövare som aktiva och socialt ansvariga samhällsmedlemmar och genom sitt arbete vill hon inte bara syna olika politiska system, utan också lyfta fram mänsklighet och skapandets makt.

På den tredje av hennes doktorandkonserter (kan f.ö. ses på Youtube) spelade hon sina, alldeles nya, egna *Variationer på ett tema av Barbara Strozzi*. Cellisten interfolierar själv variationerna med kommentarer, citat, betraktelser och sentenser, frågor som hennes doktorsavhandling berör. Och att hon valt ett tema av just Strozzi är alls ingen slump.

Barbara Valle föddes på 1600-talet utom äktenskapet i Venedig, där hon efter att ha överlevt pesten redan som trettonårig blev ryktbar för sin sångröst och för sitt violaspel. Ett underbarn förvisso, men hon lär också ha haft attraktiva yttre företräden. Därför, och möjligen för att skydda sitt rykte, antog hon sin biologiske fars adliga namn Strozzi. Hennes talanger var nämligen i viss mån kurtisanens och hon kom att föda en annan adelsman, Giovanni Vidman, fyra barn, utan att för den skull gifta sig med honom.

Ingen mindre än Francesco Cavalli undervisade henne och hon kom under sin livstid att publicera mera musik än någon annan manlig eller kvinnlig kompositör. Förordet i en utgåva lyder: "Jag är mycket angelägen om att publicera detta verk. Må det ligga säkert under en gyllene ek och inte hotas av skvallrets yxa som redan höjts emot det."

Som kvinnlig komponist var Strozzi allt annat än förbisedd av sin samtid. Med andra ord tar Nunez avhandling ett solklart avstamp i Strozzi's verksamhet. Det är uppenbart att Nunez har en del att säga såväl som doktorand och kompositör och briljant cellist.

Mauricio Kagels föräldrar hade flytt från Ryssland till Buenos Aires, där han föddes på julafton 1931. Han studerade musik, litteraturhistoria och filosofi innan han som tjugosexårig flyttade till Köln för resten av sitt liv.

Kagel tillhör utan tvekan musikhistorien, men hans namn hänförs ibland också till den så kallade 'absurda teatern'. Förutom att han visserligen skrev en lång rad 'vanliga' musikstycken har han också profilerat sig som kritiker, samt som analytiker av musikens och musikers ställning i samhället: hur fungerar egentligen informationsutbytet mellan scen och publik? Han experimenterar med att skriva in miner och ansiktsuttryck i noterna, på vilket sätt musikerna ska göra entré och hur de ibland ska interagera fysiskt med lyssnarna.

Kända stycken av honom är *Match*, ett klingande 'tennis spel' mellan cellister med en slagverkare som domare, och *Staats-theater* som är en 'balett för icke-dansare' och som bara handlar om sig själv, och där pottor och lavemangsprutor ingår i instrumentariet. Han gjorde också film, bland andra *Ludwig van*. I den ser man Beethovens arbetsrum tapetserat med notblad medan ett piano spelar allt som visas på duken i obruten följd oavsett hörn och vinklar ... Å andra sidan innehåller mycket av hans musik ärliga referenser till gångna seklers musik. Forntid och nutid.

Kagel är onekligen en rätt udda figur på konsertesträderna. I kväll fungerar hans *Tango på tyska* osökt som en välfunnen pendang till Pinja Nunez föregående kommentar till musikens funktion i vår tid.

I motsats till Kagels föräldrar emigrerade **Paul Juons** från Schweiz till Moskva, där Paul kom till världen 1872. Det var också där han började studera musik. En av hans klasskamrater var Sergej Rachmaninov som senare gav honom smeknamnet 'Rysslands Brahms'. Mycket riktigt kom Juon i sin komponistgärning att hylla klassiska former. Han fullföljde sina studier i Berlin men hade knappt återvänt till Moskva innan mästerviolinisten Joseph Joachim, Brahms gode vän, erbjöd honom anställning i Berlin där han kom att stanna, tills han 1934 flyttade till sina föräldrars ursprung i Schweiz.

Juon var på sin tid en högt ansedd tonsättare. Efter att mer eller mindre ha försvunnit från spellistorna efter sin död har han först de senaste decennierna upplevt en viss renässans. Han komponerade fyra symfonier, tre violinkonserter, en trippelkonsert, en opera *Aleko* och dessutom en stor mängd kammarmusik som kvällens divertimento alltså ger prov på. Det kom till 1913 och bjuder på härligt underhållande musik i fem satser. Efter ett slags ouvertyr och ett koralartat intermezzo framstår den tredje satsen, *Fantasia*, som verkets tyngdpunkt med ett stort klarinettsolo. Sedan leder ett nytt intermezzo över till en liten minipianokonsert i ryska rytmer.

Efter detta spirituella och musikantiska stycke lär man lämna konsertlokalen med ett leende på läpparna!

FREDAG 13.8.2021

10.00 Bagarstugan Café & Vin, Mariehamn
Frukostkvart

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare, violin)

Cuarteto Quiroga:

Aitor Hevia (violin)

Cibrán Sierra (violin)

Josep Puchades (viola)

Helena Poggio (cello)

12.00 Sankt Görans kyrka, Mariehamn
"3+10+4+5+7(-4)"

Erik Bergman (1911–2006)

3 fantasier för klarinett och piano

1. Moderato grottescamente

2. Adagio elegjaco

3. Comodo e poco rubato

Helen Grime (f. 1981)

10 miniatyrer för solopiano

Astor Piazzolla (1921–1992)

Four for Tango

Sergej Prokofjev (1891–1953)

5 melodier för violin och piano, op. 35 bis

1. Andante

2. Lento, ma non troppo

3. Animato, ma non allegro

4. Allegretto leggero e scherzando

5. Andante non troppo

Lars Karlsson (f. 1953)

ur 7 sånger

nr 1 Ångest

nr 3 Det är vackrast när det skymmer

nr 7 Mitt träd är pinjen

Cuarteto Quiroga

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

August Finkas (klarinet)

Bengt Forsberg (piano)

Matleena Nyman (piano)

Helena Poggio (cello)

Josep Puchades (viola)

Cibrán Sierra (violin)

Cecilia Zilliacus (violin)

Konserten slutar ca kl. 13.20

På 1930-talet skrev den unge **Erik Bergman** från Nykarleby romantisk musik i nordisk ton. Längre fram strök han de verken ur sin opuslista. Mitt under brinnande världskrig hade han mött andra tongångar i Berlin och han tog med sig de nya impulserna hem, där han snart blev en galjonsfigur för modernismen.

Hans hustru Solveig v Schoultz kallade honom 'förelöparfågel'. Med rätta – han kom att introducera både tolvtonsmusik, serialism och så kallade slumpgenererad musik i Finland. Han sökte också idéer och inspirationskällor i avlägsna kulturer. Han hade banbrytandet och den musikaliska upptäcktsresan som konstnärlig princip. Han om någon ville som tonsättare stå på egna ben.

Erik Bergmans musik spänner från solostycken till opera, men för den stora allmänheten – särskilt den finlandssvenska – blev han känd för sina körverk. Han berättar i en intervju: "När Akademiska Sångföreningen ville anställa mig som dirigent undrade jag om de verkligen ville ha en så arg radikalmodernist på pulsten? Jodå, det skulle gå bra. Alla gillade emellertid inte den 'diverse tortyr' som jag utsatte koristerna för, och på generalrepetitionen inför vår första konsert rådde lynchstämning med svavel i luften. Men efter den lyckade konserten hissade studenterna mig i luften. Och först då blev jag nervös. För taket var lågt..."

Bergman är för evigt inristad i 'Akademens' och Muntra Musikanters annaler.

Hans mångåriga gärning som professor i komposition vid Sibeliusakademien har också lämnat märkbara spår i elevernas tonspråk. Småningom frigjorde han sin egen stilart mot färg och improvisation, något han visade upp i orkesterverket *Colori ed improvvisazioni* från 1973. Under en lång tid därefter kom framför allt ett stort antal kammarmusikaliska opus till, tills han till slut fullföljde sina ambitioner i operan *Det sjungande trädet*.

Bergman kom att utgöra själva tröskeln till modernismen i Finland. Paavo Heininen uttrycker det vackert: "Erik Bergmans livsverk går som en låga genom Finlands musikaliska 1900-tal, glödande, tändande. Vi har här ibland oss en tonsättare vars livsverk på ett unikt sätt berör hela seklets andliga historia."

I de tre fantasierna från 1954 utnyttjar Bergman klarinettens resurser till bristningsgränsen. Instrumentets relation till pianot är påfallande olika från sats till sats.

Helen Grime är ännu en representant för Skottland på Katrinafestivalen 2021. Här har hon sällskap med den virtuosa cellisten Pinja Nunez i en numera fåtalig grupp av nutida tonsättare som mäktar framföra sina egna verk. (Förut var det ju under långa tider nästan mera regel än undantag). Grime slog nämligen på allvar igenom med sin prisbelönta oboekonsert där hon tjugotvå år gammal själv spelade solostämman! Då hade hon redan komponerat en kammaropera, och snart inflöt beställningar på nya orkesterverk

från många av Storbritanniens orkestrar. Orkesterstycket *Virga* (2007) utsågs till en av decenniets tio bästa kompositioner. Nu är hon en klart lysande stjärna på Skottlands musikhimmel, professor vid Royal Academy of Music i komposition och förra året dekorerad med Brittiska Imperiets Orden. Utanför Storbritannien är hon väl uppmärksammad i Norden och har till exempel skrivit musik för Malin Broman i Sverige och för hennes Kungsbackatrio. I hennes engelska verkförteckning finns också ett stycke kammarmusik från 2005 som bär den för engelsmän obegripliga titeln *Yksitoista!* Det är – inte oväntat – skrivet för elva musiker.

Grime tar ofta sin inspiration från målningar, skulpturer och böcker. Vad som ligger bakom de nu aktuella pianominia-tyrerna från 2009 är inte sagt, men de lär erbjuda fascinerande titthåll in i Helen Grime's klingande värld. Hennes musik bär ofta mycket måleriska titlar och lovordas lika mycket för sitt goda hantverk som för sin expressiva värtalighet.

1988 spelade **Ástor Piazzolla** in ett album med den legendariska kvartetten Kronos från San Francisco. Ett av styckena, *Tango För Fyra* som han skrev speciellt för Kronos, ingick också i hans senare komposition *Five Tango Sensations*. Även denna spelade kvartetten in följande år, men nu i en version tillsammans med Piazzolla själv på bandoneon. Det kom att bli Piazzollas sista studioinspelning.

Föreställer man sig en dans till denna kvartett lär det minsann slå gnistor om klackarna. Det sprakar om stråkarna, de gnisslar och visslar. Det knackas på instrumenten med knogar och stråkäandar. Stränginstrumenten försöker agera slaginstrument. Tråkigt är det aldrig. Nog satte Piazzolla fyr på tango alltid!

Dennis Bade från Los Angeles Philharmonic skriver att Piazzollas dissonanta och liksom lömskt smygande dans för tankarna till den satiriska humorn i baletten *Askungen* av **Sergej Prokofjev**. De båda tonsättarna har också annat gemensamt, nämligen varsin flygplats: Piazzolla Airport i Mar del Plata och Prokofjev International Airport i Donetsk, Ukraina, där han föddes.

Prokofjev var, om inte ett underbarn, så minst sagt ändå en underbar begåvning. I sitt trettonde levnadsår höll han på med sin fjärde opera när hans mamma äntligen fann för gott att föra honom till konservatoriet i Sankt Petersburg. Han blev antagen.

För sitt eget instrument skrev han nio stora pianosonater och tre konserter. Hans stora intresse var emellertid från första början opera och balett och de stora symfoniska formerna. Partitur efter partitur rann ur hans penna. 1922, mellan operorna *Kärleken till de tre apelsinerna* och *Brinnande ängel* tillkom, likt blommor mellan två ekdungar, dessa fem charmfulla vokaliser för ordlös röst och piano.

Tre år senare publicerades de i en version för violin och piano. Prokofjev befann sig då i Paris efter en kort tid i Amerika. Den följande stora depressionen tvang honom emellertid att försörja sig på att ge konserter, vilket han tyckte stal tid av hans komponerande. Till slut bad han att få bosätta sig i Sovjetunionen igen och skrev där bland annat en mängd filmmusik.

Musiken till Eisensteins film *Aleksander Nevskij* anses höra till hans bästa. Han lär ha kommit till tagningarna med en kronometer i handen, hoppat i en taxi och återkommit nästa morgon med exakt den musik som behövdes, allt till Eisensteins ohöjda förtjusning. Han måste ha haft en datorhjärna med hart när övermänsklig kapacitet. Föga förvånande var schackspel en av Prokofjevs stora passioner och han spelade med både Capablanca och Botvinnik.

Efter gårdagens Svit för Helena får vi i dag ett prov på **Lars Karlssons** sånger. Idén till denna svit föddes under ett möte på en spårvagnshållplats: det var barytonen Gabriel Suovanen som önskade sig en sångcykel. Eftersom rösten alltid varit ett centralt instrument för Karlsson var han inte svårövertalad. I sökandet efter lämpliga texter upptäckte Karlsson sin ungdomsfavorit Pär Lagerkvist på nytt. Han berättar:

”Det blev till slut sju sånger till fritt valda texter av författaren, där jag startar i den unga människans livsångest – *Ångest är min arvedel*, för att avsluta verket med

den sjunde – *Mitt träd är pinjen* – där den mogna människan möter det efterlängtrade ljuset efter en strapatsrik resa genom livet. Jag upptäckte att ju mer jag närmade mig de ljusare texterna, desto 'äldre' blev också Lagerkvist. *Ångest är min arvedel* är en ungdomstext och *Mitt träd är pinjen* en text av den mogne mästaren”.

Verket beställdes av Lapplands Kammarorkester, men är här arrangerat för en kammarkvintett. Det är tillägnat Gabriel Suovanen.

Go´morrn
Go´dag
Go´kväll

– alltid nära dig!

ÅLAND

FREDAG 13.8.2021

15.00 Ålands musikinstitut, Mariehamn
Konsert med mästarkursens elever

19.00 Jomala kyrka
"Sensommarnatt"

Wilhelm Stenhammar (1871–1927)
 ur *Sensommarnätter* op 33 (1914)

1. Tranquillo e soave
3. Piano. Non troppo lento
5. Poco allegretto
6. Allegretto grazioso pianosolo

Igor Stravinsky (1882–1971)
 Three Pieces för stråkkvartett

Mats Larsson Gothe (f. 1965)
 Caccio för soloviolin (2020)

Maurice Ravel (1875–1937)

Chanson Madécasses

1. Nahandova
2. Aoua!
3. Il est doux

Paus

Maurice Ravel (1875–1937)

Sonat för violin och cello

1. Allegro
2. Très vif
3. Lent
4. Vif, avec entrain

Enrique Granados (1867–1916)

Pianokvintett g-moll, op. 49

1. Allegro
2. Allegretto quasi andantino
3. Largo – Molto presto

Cuarteto Quiroga

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

Bengt Forsberg (piano)

Kati Raitinen (cello)

Kenny Staškus Larsen (flöjt)

Cecilia Zilliacus (violin)

Konserten slutar ca kl. 21.00

Den stora tavlan i en av Kgl Musikaliska Akademiens salar i Stockholm är berömd: **Wilhelm Stenhammar** sitter vid sin flygel och ser – eller lyssnar – drömmande in mot sitt inre. Hans fingrar är påfallande långa, de lär ha spänt över en duodecim på tangenterna. Man anar en nationaltonsättare vid sitt instrument.

Men är Stenhammar Sveriges nationaltonsättare? I slutet av 1800-talet utlystes en tävling om en ny nationalsång. Förslagen presenterades på en stor konsert 1901 som Peterson-Berger recenserade med orden: "...torde kunna sammanfattas under den belåtna rubriken: *Vad vi sluppit sjunga...*" Stenhammars bidrag Sverige var självfallet det stora undantaget, men blev aldrig en nationalsång.

Väl känt är att Stenhammar drog tillbaka sin första symfoni efter att ha hört Sibelius andra, för att sedan skicka denne ett översvallande beundrabrev. Han var god vän med både Sibelius och Nielsen och skulle säkert platsa som kollega till dessa nationalkomponister. Visserligen var han själv i likhet med till exempel Prokofjev en oöverträffad uttolkare av sin musik, men trots sitt rykte som pianist och ackompanjör är han idag obestridligen främst känd som tonsättare av alltifrån operor till stora orkesterverk och inte minst av 110 sånger, många älskade av både sångare och publik.

Med detta sagt är det förvånande litet Stenhammar skapade för piano solo. *Tre fantasier* och *Sensommarnätter* är egentligen

de enda verk som fortlever på pianisternas konsertprogram. *Sensommarnätter* trycktes 1914, men komponerades under olika år långt tidigare. Sats fem publicerades hela tio år tidigare och senare tillkom också en sjätte sats med ekon av folkvisa. Ljumma augustinätters magi, åska och höstligt rassel i trädkronorna – långt ifrån bara det förväntade vemodet över sommarens död.

Igor Stravinsky sa vid ett tillfälle, att den enda moderna musik han lyssnade till med nöje var den till Prokofjevs balett Chout. Ett år senare lämnade han Prokofjevs operan *Kärleken till de tre apelsinerna* efter första akten, varefter de började gräla och till slut måste hindras från rent handgemäng. När de sedan blev vänner igen kallade Stravinsky Prokofjev för Rysslands störste kompositör. Näst efter honom själv.

Av denne 'störste' får vi nu höra tre mycket små stycken – musik för fyra stråkar. De härstammar från 1914 men reviderades och trycktes inte förrän 1922. De påstås faktiskt vara det första verk som komponerats för denna besättning utan att ha något gemensamt med stråkkvartetten som etablerad musikalisk form. Någon egentlig dialog mellan instrumenten förekommer heller inte. Senare arrangerade Stravinsky om styckena för stor orkester och gav dem då nya titlar: *Danse*, *Excentrique* och *Cantique*. Det hörs ganska väl att de är tillkomna kort efter till exempel *Våroffer*. 1913 orsakade *Våroffer* som bekant en teaterskandal i Paris men nu, över hundra

år senare, lär knappast någon i Jomala kyrka indignerat ropa som på Parisoperan: "En läkare, fort!"...

Mats Larsson Gothe är idag en tonsättare med det svenska musiklivets ögon på sig. Han hade redan en aktningssvärd produktion bakom sig när han på allvar slog igenom med operan *Blanche & Marie* som belönades med flera pris och sändes i TV. Bland hans lärare och inspiratörer återfinns också Kalevi Aho som han studerade för i början av 1990-talet.

Caccio betyder 'jakt' på italienska. Mats Larsson Gothe vill inte avslöja för mycket om kompositionen på förhand, det vore en otjänst gentemot lyssnaren. Han säger så här:

"Att komponera ett längre stycke för endast ett instrument är en stor utmaning för en tonsättare. En ensam musikalisk linje skall hålla kompositionen vid liv från början till slut. Här skall energin vara obruten i minst tio minuter. Jag försökte därför till att börja med bygga upp tydligt igenkännbara mönster i kompositionen, mönster som förhoppningsvis genast framstår som logiska för lyssnaren. När jag har etablerat dessa kan jag börja att leka med förväntningarna detta skapat. Vissa instrumentala egenheter som från början kan framstå som underliga blir till tematiska hörnstenar.

'Caccio' är skapat för och i samarbete med Cecilia Ziliacus, som också genom sitt temperament och instrumentala särart starkt påverkat innehållet. Och det får var och en tolka som den vill."

Efter flera års arbete färdigställde **Maurice Ravel** 1920 sin berömda komposition *La Valse*. Diaghilev hade beställt den, men antog den inte. *"Det är ett mästerverk, men inte en balett. Det är en bild av en balett"* sa han. Samma år presenterade Ravel sin nya *Sonat för violin och cello* i 'La Revue musicale': *"Musiken är avklädd in på bara benen. Där finns ingen harmonisk tjuskraft, i stället en återkommande tonvikt vid lineära melodier."*

Ravel bör ha känt till Kodalys duo för samma instrument och man kan ganska lätt påvisa kännbara referenser till både Kodaly och Bartók och ungersk folkmusik i hans sonat. Kännetecknande är vacklan mellan dur och moll i de två första satsernas tematik. Den tredje satsen avslutas i en snitsig kontrapunktisk final där många av sonatens teman flätas ihop.

Ungefär fem år senare förvånade Ravel sin förväntansfulla publik med *Chansons Madécasses*, en helt annan sorts musik. Han tvivlade själv på att han kunde ha åstadkommit dem utan förebilden *Pierrot Lunaire* av Arnold Schönberg. Den speciella besättningen har sitt ursprung i beställningen av självaste Elizabeth S Coolidge i New York – Ravels rykte hade snabbt nått även dit. I sitt sökande efter lämpliga texter stannade han för Évariste de Parnys kärlekslyrik *Sånger från Madagaskar*, några av de första prosadikterna i fransk litteratur, och valde sångerna fem, åtta och tolv.

Évariste de Parny föddes 1753 på den stora ö öster om Afrika som idag heter Réunion och är ett franskt departement. Han skulle bli präst, gjorde i stället tjänst som officer men återfinns i dag i litteraturhistorien. Framför allt slog han igenom med högst frispråkiga erotiska dikter som bröt med den akademiska traditionen – troligen en effekt av olycklig kärlek. de Parny stationerades en tid i det franska Indien och det var där han samlade material till de madagaskiska poemen, fast han i själva verket nog inte ens kunde tala madagassiska. Han överlevde revolutionen trots att han var viscount till börden och kom till och med att inneha statsämbeten ansvarande för Teater och Konst. Till sist fick han en pension av Napoleon – som förstås utbetalades bara fram till 1814.

Är Ravels sånger kanske ett diskret inlägg i en gryende kolonisationsdebatt? I den första sången *Nahandove* berättar en (troligen) vit man i öppenjärtiga ordalag om sitt möte med en infödd skönhet. I följande sång, *Akta er för de vita på stranden!* vänds udden mot oss själva i publiken, i bjärt kontrast. Den tredje sången *Det är så skönt* förespeglar oss en försonligt serien tillvaro – men är allt lugnt under ytan? Vilken är relationen mellan den vilande berättaren och de dansande kvinnorna?

Enrique Granados föddes i Lleida i Katalonien och studerade först i Barcelona och sedan i Paris. Han blev tidigt en lysande pianist, men särskilt i Paris började han även komponera på allvar. Han var bara 31 år när hans mest kända opera *Maria del Carmen* fick en bejublad premiär i Madrid. Fyra år senare skrev han såväl en pianotrio som en pianokvintett, båda i g-moll. Det är vital musik, ofta i tvära kast med en uppfriskande stilartsvariation och ställvis med rötterna i katalansk folkmusiktradition. Särskilt pianostämman kräver virtuosa fingrar – Granados visste hur man bemästrar en klaviatur! Och han måste faktiskt ofta spela själv, för hans verk trycktes inte förrän på 1970-talet.

1903 senare skrev han sitt berömda *Allegro de Concierto* för piano solo och vann ett pris som öppnade öronen på den internationella publiken. Senare blev Granados pianostycken *Goyescas* en så formidabel succé att han skrev en hel opera på samma ämne. *Goyescas* fick en så lyckad premiär i New York 1916 att han ombads stanna för att spela för president Wilson och därmed missade båten hem. I stället tog han första bästa båt till England, vilket redan det innebar en risk, men färjan över till Frankrike torpederades av tyskarna och både han och hans hustru drunknade. Ironiskt nog klarade sig halva färjan intakt – just den halva där han hade haft sin hytt. Hans bagage med originalpartituren till operan och andra verk kunde därför tas till vara.

LÖRDAG 14.8.2021

10.30 Alandica foajén
Mariehamn

*Brunchkonsert med samtal om Ålands 100 år av självstyrelse samt
musikens betydelse för nationell frihetssträvan och identitet*

Helen Grime (f. 1981)
Romance

Ella Adaiewsky (1846–1926)
Berceuse Estonienne

Rita Strohl (1865–1941)
Solitude

Folkmusik

Markku Suksi (professor i offentlig rätt)

Pirkko Moisala (professor emerita i musikvetenskap och musikanthropologi)

Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare)

Siv Ekström (spelman)

Bengt Forsberg (pianist)

Matleena Nyman (pianist)

Linda Suolahti (violinist)

Kati Raitinen (cellist)

Musik av **Helen Grime** hörde vi redan på fredagen. *Romance* för violin och piano skrev hon 2003 för en ung och begåvad violinist. Musiken börjar stillsamt och eftertänksamt för att sedan, efter några utbrott, kulminera i en veritabel urladdning. Därefter saktar den en smula melankoliskt in mot de inledande sinnesstämningarna och slutar lite obestämt. Skildrar stycket en ung persons romans? Nyväckta känslor, tvivel, konflikter, stor uppgörelse, sorgsna minnen, och kanske tankar på en ny...

Ella Adaiewsky föddes i Sankt Petersburg. Egentligen hette hon Elisaveta von Shultz och hennes estländska föräldrar var prominenta förkämpar för tyskbaltsk kultur. Hon studerade piano för Anton Rubinstein och komposition för Nikolai Zaremba. Hennes vurm för Michail Glinka, den ryska musikens fader, var så stor att hon tog namnet ADAjewskaja, där A-D-A är pukslag ur Glinkas opera *Ruslan och Ludmila*.

I trettioårsåldern skrev hon två operor, av vilka den senare (*Frihetens gryning*) inte oväntat förbjöds av den ryska censuren – att den var tillägnad Aleksander II hjälpte inte. Hon gav sig då ut på långa konsertturnéer och slog sig 1881 ner i Venedig. Där komponerade hon bland annat en *Grekisk Sonat* för klarinett och piano i vilken hon begagnade kvartstoner. Hon samlade också sånger bland Italiens olika folkgrupper, ett intresse som tog sig uttryck i bland annat denna *Vaggvisa från Estland*.

Rita Strohl föddes i Lorient på Bretagnekusten. Hennes mamma var prisbelönt konstnär, känd för sina marinmålningar under en tid då kvinnliga målare nätt och jämnt erkändes. Redan tretton år gammal lämnade Rita hemmet för att studera vid Pariskonservatoriet och hon var ännu inte fyllda tjugo när hon började publicera sin kammarmusik.

Med tiden kom hennes verkförteckning att omfatta både mässor, symfoniska verk och kammarmusik. Samtida manliga berömdheter prisade hennes musik och Pablo Casals spelade den. *Solitude* skrev hon 1897. Då hade hon sedan bröllopet nio år tidigare fått fyra barn med sin man, underlöjtnant Émile Strohl. Efter dennes död gifte hon om sig och grundade 1912 en teaterlada i Bièvres tillsammans med sin då nästan tjugo år yngre nye make.

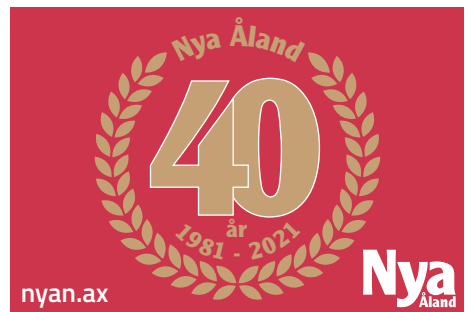

Foto: Marcus Boman

Jenny Carlstedt (mezzosopran)

Jenny Carlstedt har studerat vid Sibelius-Akademien och vid Guildhall School of Music and Drama i London. 2002–2016 var hon anställd som solist vid operan i Frankfurt där hon utvecklade en bred repertoar med uppemot ett femtiotal olika roller. Framförallt gjorde hon sig gällande som Mozartinterpret men har även tagit sig an de stora lyriska rollerna så som Octavian (Rosenkavaljeren), Kompositören (Ariadne auf Naxos) och The Muse/Nicklausse (Hoffmann).

2015 gjorde Jenny sin bejublade USA-debut som Mélisande (Debussys Pelléas et Mélisande) med Chicago symfoniorkester under ledning av Esa-Pekka Salonen. Samtidigt har hon också gästspelat runtom i Europa, bl.a. Glyndebourne touring opera, Antwerpen, Theater an der Wien, Basel, Hamburg, Det Kongelige Teater i Köpenhamn, Wien, Berliner Festwochen, festivalen Heidelberger Frühling samt operafestspelen i Nyslott. Jenny har också varit efterfrågad som konsertsångerska och sjungit allt från Bachs Matteuspassion med

Bach-Collegium Stuttgart till Luciano Berio med Ensemble Modern i Amsterdam Musikgebouw och Verdis Requiem med Philharmonisches Sinfonieorchester Köln.

Från och med sommaren 2016 startade Jenny ett nytt kapitel i sitt liv som frilanssångerska med fast punkt i den åländska hembygden men fortfarande med ett ben i det europeiska musiklivet. Hon är en regelbunden gästsolist vid Nationaloperan i Helsingfors och har de senaste åren gästspelat vid Hamburg Staatsoper och Oper Frankfurt samt turnerat med SWR Symphonieorchester samt Frankfurts radiosymfoni.

Säsongen 2021 inhiherades nästan komplett på grund av Covid 19 och är nu flyttad till 2022/23. Hon sjunger då en av huvudrollerna i Kaija Saariahos opera "Innocence" på Nationaloperan i Helsingfors och debuterar senare i samma roll vid Covent Garden i London. Även debuten som Brangäne i Wagners Tristan och Isolde med Helsingfors stadsorkester under Susanna Mälkkis ledning är uppskjuten till hösten 2022.

Cuarteto Quiroga

Cuarteto Quiroga beskrivs som "utsökt" av New York Times, och anses av The Strad ha "vacker klang och oklanderlig teknik". Kvartetten, vars namn är en hyllning till den store galiciske violinisten Manuel Quiroga, mottog Spaniens nationella musikpris 2018 och är quartet-in-residence vid Madrids Cerralbo Museum. Kvartetten ansvarar också för Stradivarius Palatinos-kollektionen som är placerad i det kungliga slottet i Madrid.

Cuarteto Quiroga ses som en av de mest dynamiska och unika kvartetterna i sin generation och hyllas internationellt av både kritiker och publik för sitt djärva och originella sätt att närma sig stråkkvartett-repertoaren.

Cuarteto Quiroga har även belönats på många ansedda internationella stråkkvartettävlingar som de i Bordeaux, Paolo Borciani, Geneva, Beijing och Paris samt med den spanska radions kulturpris (Ojo Critico) och konserthuset i Barcelonas guldmedalj. Kvartetten framträder regelbundet på de mest välkända konsert-

scenerna i städer som Berlin, New York, Amsterdam, Paris, London, Stockholm, Rom, Prag, Bogotá, Buenos Aires, Ottawa, Washington DC. Bland återkommande samarbetspartners kan nämnas Martha Argerich, Veronika Hagen, Valentin Erben, Jörg Widmann, Jonathan Brown och Javier Perianes.

Cuarteto Quirogas inspelningar, för Cobra och Harmonia Mundi, har blivit prisade både av publik och press och deras konserter finns inspelade och utsända över de viktigaste radiostationerna i både Europa och Amerika.

Kvartettens medlemmar är också engagerade i undervisningen vid Conservatorio Superior de Música de Aragón, Real Conservatorio Superior de Música de Madrid, Musikene i Baskien och Mozarteum Salzburg.

Aitor Hevia (violin)

Aitor Hevia började spela violin för sin far J. Ramón Hevia redan som tre-åring och fortsatte sina studier för Keiko Wataya vid

Conservatorium van Amsterdam. Tack vare sin plats som primas i Cuarteto Quiroga har han haft möjlighet att konserterna i de internationellt sett mest prestigefyllda konsertsalarna.

Aitor är även en engagerad pedagog och har gett mästarkurser på festivaler som JONDE och i länder som Holland, USA, Colombia och Sverige. Han är professor vid Conservatorio Superior de Música de Aragón och Llanes International Music Course och har nyligen blivit anställd som lärare i violinspel vid Fundación Barenboim-Said.

Aitor Hevia inbjuds regelbundet som konsertmästare till Orquesta Sinfónica de Tenerife och Orquesta Sinfónica del Principado de Asturias och hans inspelning av Vivaldis Årstiderna tillsammans med Forma Antiqua har hyllats både av kritiker och publik. "De bästa Fyra årstiderna någonsin" skriver Eduardo Torrico. "... framförandet av De fyra årstiderna med Ensemble Forma Antiqua och solisten Aitor Hevia är det bästa man någonsin har hört" skriver Norbert Richter.

Aitor Hevia spelar på en Grancino-Landolfi-violin från 1700-talets Milano.

Cibrán Sierra (violin)

Cibrán Sierra är professor i kammarmusik vid Mozarteum Salzburg och grundande medlem av Cuarteto Quiroga.

Cibrán Sierra inbjuds ofta som konsertmästare och ledare för både symfoniorkestrar, kammarorkestrar och grupper för äldre musik och samarbetar med musiker

som Martha Argerich, Veronika Hagen, Jörg Widmann, Javier Perianes, the Casals, Meta4, Doric och Ardeo Quartets.

Cibrán Sierra undervisar och ger mästarkurser över hela världen och har publicerat flera musikartiklar. Han är också författare till boken "El cuarteto de cuerda: laboratorio para una sociedad ilustrada" (Alianza Editorial, 2014).

Åren 2008–2013 var han både grundare och konstnärlig ledare för kammarmusikfestivalen Sen Batuta i Ourense, Galicien och för tillfället är han konstnärlig ledare för den internationella Mozart-tävlingen för stråkkvartetter i Salzburg.

Josep Puchades (viola)

Josep Puchades, född i Valencia, har studerat vid Real Conservatorio Superior de Música de Madrid, Yale och Mozarteum Salzburg. Bland hans lärare kan nämnas Luis Llácer, Jesse Levine, Tokyo String Quartet och Thomas Riebl.

Josep har varit medlem i Mahler Chamber Orchestra, Luzern Festival Orchestra och stämledare i orkestern Palau de les Arts Valencia. Därutöver har han varit gästande stämledare i orkestrar som Camerata Salzburg, Orchestre d'Auvergne, Camerata Bern, Orquesta Nacional de España, Orquesta sinfónica de Radio Televisión Española och Orchestra Sinfónica della RAI.

Han ser sig själv som en passionerad pedagog och kammarmusiker och är för tillfället altviolinist i Cuarteto Quiroga och violaprofessor i Musikene (San Sebastian).

Josep Puchades har gett recitaler i både Europa och USA och har spelat kammarmusik med musiker som Martha Argerich, Julian Rachlin, Veronika Hagen, Valentin Erben, Gary Hoffman, Antje Weithass, Jerusalem String Quartet, Doric String Quartet, Quatour Voce och Nicolás Chumachenco.

Helena Poggio (cello)

Helena Poggio, född i Madrid, har studerat vid Escuela Superior de Música Reina Sofía för Frans Helmerson. Hon fortsatte sina studier i USA vid Indiana University och Juilliard School i New York och har vunnit flera pris vid både nationella och internationella tävlingar både i Spanien, Portugal och USA. Hon har också gjort inspelningar för den spanska nationella radion.

Helena har alltid varit en passionerad kammarmusikentusiast och är övertygad om att det bästa sättet att växa som musiker är att spela kammarmusik. Samtidigt är kammarmusik en gåva som man får dela med kolleger, elever och publik. Hennes lärare i kammarmusik, R. Schmidt, W. Levin och H. Beyerle har haft en stark inverkan på hennes sätt att förstå musik.

Helena är för tillfället professor vid Real Conservatorio Superior de Música in Madrid. Hon har också varit jurymedlem i den internationella stråkkvartetttävlingen i Bordeaux, Piero Farullis tävling för unga stråkkvartetter och den spanska tävlingen "Juventudes Musicales".

Siv Ekström (fiol)

Siv Ekström är rektor på Medborgarinstitutet i Mariehamn. Förutom klasslärarexamen från ÅA i Vasa, har hon en fil.mag i musikvetenskap och folkloristik från Åbo Akademi. Ekström har spelat fiol sedan 17 års ålder, har dokumenterat åländsk folkmusik på band och tecknat upp och arrangerat folkmusik.

Ekström har hållit kurser i fiolspelning med gehörsmetodik både för vuxna nybörjare och för barn. Under studietiden i Åbo spelade hon andra violin i Akademiska Orkestern och i Jakobstad arbetade hon bl.a. som timlärare i folkmusik och musikhistoria vid Svenska Konservatoriet.

Hon leder folkmusiklaget Kvinnfolk och håller en kurs för vuxna nybörjare i Medis regi. Kvinnfolk bildades 1979 och har under Ekströms ledning givit ut två CD-skivor och ett nothäfte.

För sina insatser för folkmusiken utnämndes Siv Ekström sommaren 2016 till Mästerspelman på folkmusikfestivalen i Kaustby. Hon har tidigare tilldelats SFV:s Folkbildningsmedalj, Kaustbyplaketten och Ålands Kulturpris för sitt arbete med folkmusik.

Bengt Forsberg (piano)

Bengt Forsberg är utbildad vid Musikhögskolan i Göteborg, där han tog organistexamen 1975 och solistdiplom i piano 1978. Forsbergs repertoar är osedvanligt bred och han drar inte sällan fram bortglömda verk i ramplyuset – ovanliga verk av kända tonsättare såväl som oförtjänt åsidosatta verk av mindre kända eller udda tonsättare.

1999 framförde han bl.a. Nikolai Medtner's 2:a pianokonsert med Stockholms Kungliga Filharmoniker. Hans repertoar innehåller verk av Erich Wolfgang Korngold, Charles Alkan, Emmanuel Chabrier, Cécile Chaminade och Percy Grainger. Bland hans inspelningar finns kompositioner av Godard, Boëllmann, Koechlin och Pierné.

Forsberg är kanske en av de mest uppskattade och efterfrågade ackompanjörerna. Bland de artister han regelbundet samarbetar med kan nämnas cellisten Mats Lidström och violinisten Nils-Erik Sparf.

Tillsammans med mezzosopranen Anne Sofie von Otter konserterar han regelbundet runt om i världen och flera av deras inspelningar har belönats med prestigefyllda pris. Forsberg är även konstnärlig ledare för kammarmusiken i Allhelgonakyrkan i Stockholm.

Isolakvartetten

Isolakvartetten bildades inför ett framträdande av Sture Isacssons stråkkvartett hösten 2020. Till kvartettens kärna hör violinisten Zaida Ponthin och cellisten Lydia Eriksson som länge spelat tillsammans på den åländska musikscenen. Övriga stolar i kvartetten fylls av goda vänner från deras breda kontaktnät av professionella musiker runt om i Europa.

Zaida Ponthin (violin)

Zaida Ponthin började som 10-åring spela violin vid Ålands Musikinstitut och fortsatte sedan studera vid musikhögskolorna i Malmö och Göteborg, samt vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm för Cecilia Ziliacus och vid Fontys Hogeschool voor de Kunsten i Tilburg, Nederländerna, för Lei Wang och jazzviolinisten Tim Kliphuis.

Som frilansade violinist uppträder hon ofta som kammar- och orkestermusiker, och har även flera gånger synts i tv-rutan i program som Skavlan, Idol och Svenska Nyheter. Zaida är även medlem i Berlinbaserade c/o chamber orchestra och stråkkvartetten that other quartet i Stockholm.

Olivia Lundberg (violin)

Olivia Lundberg är född och uppvuxen i Stockholm och började spela violin vid 4 års ålder. Hon har studerat vid Norges Musikhögskola, Jacobs School of Music/Indiana University samt Kungl. Musikhögskolan i Stockholm. Som solist och kammarmusiker har Olivia framträtt flertalet gånger, senast i Mendelssohns violinkonsert på Kalmar Slott med Lyckå Kammarmusikfestival.

Idag är Olivia en aktiv frilansmusiker runt om i Sveriges professionella symfoniorkestrar.

Vuokko Lahtinen (viola)

Altviolinisten Vuokko Lahtinen studerar för närvarande vid Universität der Kunste i Berlin. Tidigare har hon studerat vid Sibelius-Akademien och Pariskonservatoriet. Hennes huvudsakliga lärare har varit Ulrich Knorzer, David Gaillard, Pirkko Simojoki och Tommi Aalto.

Hon har också deltagit i masterclasses för bl.a. Guillaume Sutre, Tatjana Masurenko, Hartmut Rohde och Hariolf Schlichtig. Vuokko älskar att spela tillsammans med sina vänner, vilket hon fått göra vid musikfestivaler som Festival des Cordes de Loire, Toivakan kamarimusiikkifestivaali, Luosto Soi!, Kumaus-festivaali och Eloa-kollektiivi. Hon har spelat med orkestrar som Berlinerfilharmonikerna, finländska radions symfoniorkester, Helsingfors stadsorkester och Finlands nationaloperas orkester.

Vuokko intresserar sig för sambandet mellan vetenskap och konst, och har bl.a. deltagit i en global klimatkonferens på Svalbard, Vetenskapens natt i Helsingfors och multidisciplinära klimatkollektivet i Koli. Vuokko samarbetar också ofta med dansare som Kauri Sorvari, Sanni Kriikku och regissören Vilma Tihila.

Vuokko spelar på en norditaliensk Paolo Trusardi-violin byggd 1910.

Lydia Eriksson (cello)

Lydia Eriksson började spela cello på Ålands musikinstitut när hon var 7 år. Åren 2008–2011 gick hon på Sibelius-gymnasiet i Helsingfors och gick då samtidigt på Östra-Helsingfors musikinstitut. Sin musikerutbildning har hon gjort vid Åbo yrkeshögskola (Turku AMK) under Erkki Lahesmaas ledning.

Lydia har praktiserat i Åbo filharmoniska orkester och våren 2016 uppträdde hon som orkesterns solist i konserten Unga solister. För stunden studerar hon sitt tredje år på Musikhögskolan Ingesund, där hon studerar till cello- och musiklärare. Från hösten 2016 är Lydia en aktiv medlem i symfoniorkestern Baltic Sea Philharmonic och har medverkat i flera turnéer runt om i Europa, Förenade Arabemiraterna och USA.

Therese Karlsson (sopran)

Therese Karlsson är utbildad vid Kungliga Musikhögskolan samt Operastudio 67 i Stockholm. Hennes sånguppdrag spänner från nyskriven musik till opera, musikal och musikteater, där den röda önsketråden är att det sceniska uttrycket och en fri röst skall få möta publiken och beröra eller röra om.

Bland de senaste operarollerna finns Mozarts grevinnan i Figaros bröllop/ Figaro 1917 och en roll i Magnus Maria (K.Eiriksdottir), i regi av Suzanne Osten. 2018 bjöd Therese tillsammans med Ida Kronholm på den musikaliska komedin "Alla mina fiender", en föreställning, som med humor och virtuositet sätter det kvinnliga konstnärskapet i centrum.

Therese Karlsson har gett ut albumet "Folkton", bestående av nordiska folksånger, och med sina sånger Free och Northern Light toppat Vegatoppen både 2019 och 2021.

Två succéföreställningar står på cv:t: 2005–2006 sjöng hon titelrollen som Elisabeth i musikalen Elisabeth vid Åbo Stads-teater och hösten 2010–2011 var hon åter tillbaka i Åbo; som Fantine i Les Misérables på Åbo Svenska Teater.

Pirkko Moisala (professor emerita i musikanthropologi)

Pirkko Moisala är professor emerita i musikanthropologi vid Helsingfors Universitet. Före sin anställning i Helsingfors arbetade hon i tio år (1998–2008) som professor i musikvetenskap vid Åbo Akademi där hon även fungerade som föreståndare för Sibeliusmuseet.

Utöver forskning i västerländsk konstmusik, speciellt kvinnliga tonsättare, har hon forskat i musik och musikrelaterade praktiker bland ursprungfolken i olika länder, t ex i Nepal sedan mitten av 1970-talet, och sedan början av 2000-talet bland samerna i Skandinavien. Under de senaste åren har hon gjort musikanthropologiskt fältarbete bland inuiter på Grönland.

I samband med den avslutande brunchkonserten under Katrina kammarmusik kommer Pirkko att tala om musik och självstyrelse på Grönland.

Carl Nielsen-Kvintetten

Carl Nielsen-Kvintetten bildades 2008 och är en av Danmarks främsta blåskvintetter. Under åren har de spelat otaliga konserter på diverse festivaler i Danmark och utomlands med turnéer till Italien, Ryssland och Finland.

Som individuella musiker så har de nått långt utanför landets gränser och blivit uppmärksammade för sitt spel.

Kvintetten har en kontrollerad, men väldigt extrovert stil, och de är inte rädda för att komma långt ut över scenkanten.

Kvintetten vann 1:a pris, samt priset för bästa uppförande av Carl Niensens Blåskvintett i Den Internationale Carl Nielsen Kammermusikkonkurrence 2015 och 2:a pris i P2 Kammermusikkonkurrence 2014.

De har alla fem studerat vid Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i Köpenhamn och senare på framträdande skolor i städer såsom Mannheim, Paris, Los Angeles, Chicago, och New York.

Kenny Staškus Larsen (flöjt)

Kenny Staškus (f.d. Aaberg) Larsen började studera musik på Vallensbæk Musikskole som tioåring och fortsatte därefter i Tivoli-Gårdens musikkår där han medverkade i fem år, de sista som kårens dirigent.

År 2005 vann han guldmedalj i Berlingske Tidendes talangtävling, 2007 vann han I. pris i Øresundssolistkonkurrencen och 2011 vann han I. pris i The New York Flute Club Competition.

Han har mottagit bl.a. Victor Borges Musikpris, Jacob Gades Legat och Sonnings Musikstipendie.

Kenny har studeret vid Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Haute-École de Musique de Genève och Manhattan School of Music för Toke Lund Christiansen, Jacques Zoon och Linda Chesis. 2011 och 2012 var han medlem i den prestigefyllda Gustav Mahler Jugendorchester innan han sommaren 2012 vann platsen som soloflöjtist vid Malmö Operan.

Théophile Hartz (oboe)

Théophile Hartz har studerat i Frankrike på Conservatoire National Supérieur i Lyon och på Musikhochule i Karlsruhe. Han jobbar sedan 2011 som solooboist på Malmö opera och har jobbat som solooboist i Israel Philharmonic under säsongen 2017–2018 och i Danska radion under säsongen 2020–2021.

Han har spelat med flera ensembler och orkestrar såsom Copenhagen Opera, Copenhagen Philharmonic, Malmö Symfoniorkester, Helsingborg SymfoniOrkester, c/o kammarorkester Berlin, Basel Symphony Orchestra och Basel kammarorkester.

August Finkas (klarinett)

August Finkas började sin musikaliska resa i Tivoli Gardens musikkår – först på flöjt och senare på klarinetten. Han har studerat vid Det Kongelige Danske Musikkonservatorium för soloklarinettisten i Det Kongelige Kapel, John Kruse, och därefter följde 2 års studier i Los Angeles på University of Southern California för den världsberömda klarinettpedagogen och mentorn, Yehuda Gilad.

August har varit anställd som alternerande soloklarinettist i DR Symfoniorkestret och Stavanger Symfoniorkester, och innehar nu en anställning som soloklarinettist i Copenhagen Phil.

År 2019 var August i semifinalist i "The XVI International Tchaikovsky Competition" för blåsare.

August Finkas har också mottagit en lång rad stipendier och pris, däribland Carl Nielsens Talentpris, Léonie Sonnings Musikpris, Victor Borges Musiklegat, Fullbright Scholarship m.fl.

Christian Vinther (horn)

Christian Vinther har spelat horn sedan han var åtta år, då han började på elevskolan i Tivoli-Garden. 1998 blev han antagen till Musikalsk Grund Kursus (MGK) i Ishøj och 2001 blev han antagen till Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Christian spelade i Radiosymfoniorkesteret mellan åren 2004 och 2007, och i Teatro Municipal, Santiago Chile åren 2007 och 2008. Våren 2008 blev han anställd i Copenhagen Phil/Sjællands Symfoniorkester som 3. hornist, men har samtidigt fortsatt vara en av de danska orkestrarnas favorit som gästande valthornist.

Johannes Herjö (fagott)

Johannes Herjö har anställning i Aalborg Symfoniorkester och studerar vid Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst, Mannheim för Prof. Ole Kristian Dahl. Han har tidigare studerat vid det Kongelige Danske Musikkonservatorium i København.

Johannes är en aktiv orkestermusiker och har gästspelat som solofagottist i bland annat Copenhagen Phil, Aalborg Symfoniorkester, Malmö Opera, Norrköping Symfoniorkester, Kristiansand Symfoniorkester och Dalasinfoniettan. Han har också vikarierat i DR Symfoniorkestret, Det Kongelige Kapel, Aarhus Symfoniorkester m.fl.

Johannes Herjö var 2019 medlem i den prestigefulla European Union Youth Orchestra och har deltagit i mästarkurser hos bl.a. Mor Biron och Andreas Blau från Berlinfilharmonikerna.

Kati Raitinen (cello)

Kati Raitinen har etablerat sig som en av Sveriges mest framträdande musiker. Förutom sin tjänst som solocellist i Kungliga Hovkapellet driver hon tillsammans med stråkktrion ZilliacusPerssonRaitinen kamarmusikserien "Äntligen måndag" i Stockholms konserthus. Med denna trio blev hon tilldelad svensk Grammis 2005 och 2011 för inspelningar av Bachs Goldbergvariationer och Mozarts Divertimento K563.

År 2018 vann hon ytterligare en Grammis för inspelningen av Amanda Maiers Pianotrio tillsammans med pianisten Bengt Forsberg och violinisten Cecilia Zilliacus.

Kati framträder även regelbundet på festivaler runt om i världen och har gjort otaliga inspelningar för radio och TV varav den senaste, De sju dödssynderna av Johan Ullén sändes på SVT 2013. Hon har spelat som solist med de flesta svenska orkestrarna.

Kati studerade i Helsingfors för professor Martti Rousi och i Stockholm för professor Frans Helmerson.

Henrik Sandås Quintet

Henrik Sandås Quintet är en modern tangokvintett bestående av fem färgstarka och personliga musiker. Själfulla tolkningar, virtuositet, improvisation och en ljuvlig tangosväng är betecknande för gruppen som bjuder på en charmfull blandning av ny tangomusik i Astor Piazzollas fotspår.

Gruppens repertoar sträcker sig från Piazzolla till verk av bl.a. Kari Ikonen, Outi Tarkiainen, Igor Stravinsky och Kalevi Aho.

HSQ samarbetar också med olika solister och tonsättare i syfte att skapa nya och mångsidiga konserterheter samt att uppdatera genren till 2020-talet.

"Jag har en dröm: att man ska lyssna till min musik ännu år 2021. Och också år 3000. Ibland är jag övertygad om att så ska ske, för jag känner att min musik är speciell. År 1955 dog en tango och en annan föddes, och min ensemble Octeto Buenos Aires står på den senares födelsebevis." (Astor Piazzolla)

Linda Suolahti (violin)

Linda Suolahti är en färgstark konstnär och mångsidig musiker. Hon är alltid beredd att fördomsfritt åta sig rollen som både kammarmusiker, konsertmästare, orkestermusiker, solist, konsertledare, konferencier och som konstnärlig planerare och producent.

Linda är grundare av och konstnärlig ledare för "Kokonainen" – en festival som starkt betonar och för fram jämställdhet inom konstmusiken – samt konstnärlig planerare av Caisa Classequal – en konsertserie som startar i Helsingfors 2021. Utöver sitt intresse för feministisk konst- och programplanering har hon också specialiserat sig som orkesterledare och hon har därför setts leda olika kammарorkestrar och ensembler både som solist och konsertmästare.

Linda har också framträtt med många internationellt kända musiker så som Alena Baeva, Vadym Kholodenko, Guy Braunstein, Jennifer Stumm, John Storgårds, Malin Broman, Roland Pöntinen, Sergey Malov, Patrick Gallois, Olli Mustonen, Priya Mitchell, Pekka Kuusisto, Zoran Markovic och Meta4.

Lindas violin, "Ex Sulo Aro", är utlånad av Finska kulturfonden. För sitt konstnärliga arbete har hon även fått understöd av Musiikin Edistämmissäätiö, Centret för konstfrämjande, Jenny och Antti Wihuris stiftelse samt Paulon Säätiö.

Henrik Sandås (bandoneon)

Henrik Sandås är en mångsidig finlands-svensk musiker vars repertoar förutom tango och tango nuevo rymmer nutida konstmusik, transkriptioner från olika epoker, jazz och improvisation. Hans universella musikalitet och fängslande tolkningar har väckt stor förtjusning runt om i Europa, Ryssland och Sydamerika.

Sandås är en av Finlands mest efterfrågade tango nuevo-specialister och ägnar sig i ökande grad även åt arrangemangsarbete och orkestrering av musik för olika ensembler. Under de senaste åren har han varit speciellt sysselsatt med sitt orkesterprojekt "Tango del Ángel" som han framfört tillsammans med olika symfoniorkestrar runtom i landet i egenskap av såväl solist, dirigent som arrangör. Sandås har även uruppfört beställningsverk av bl.a. Max Savikangas, Øyvind Mæland, Timothy Page, Markku Klami, Kirmo Lintinen, Jukka Linkola och Kari Ikonen.

Matleena Nyman (piano)

Matleena Nyman bor i Helsingfors där hon bland annat arbetar på sin konstnärliga studie "Participation; one time I bathed for too long and accidentally became a hologram" inom ramen för Sibelius-Akademiens doktorandprogram. Hon utexaminerades som magister år 2015. Som pianist har hon studerat vid Pariskonservatoriet och Drottning Sofias skola i Madrid. Hon har också framträtt tillsammans med Lincoln Center Stage-pianokvintett.

Brahms&Lindberg-albumet utkom år 2018: "Nyman kyllä paukuttaa tarvittaessa oikein kunnolla." (Yle: "Nyman smäller nog ordentligt till vid behov"). I Helsingfors har Nyman bland annat varit engagerad i Kulturkompaniet Eloa och bland de senare framträdandena kan nämnas HelsinkiFest, Åbo stadsorkesters och Tapiola Sinfoniettas kammarmusikkonserter samt ett gästframträdande i Kotilo-serien.

År 2021 medför både kompositionsarbete samt samarbete med Nomekvartetten och cellisten Iida Sinivalo samt Henrik Sandås Quintet.

Eero Ignatius (kontrabas)

Eero Ignatius har studerat för Juha Nääppä och Juho Martikainen i sin hemstad Uleåborg samt i Helsingfors. Han spelar i Helsingfors stadsorkester sedan år 2007 och har tidvis fungerat också som stämledare. Ignatius är en av Jousia Ensemblens grundande medlemmar och har hört till Avant!s mer eller mindre fasta ensemble sedan år 2005 samt spelar i Waltteri Torikka Trio.

Utöver detta har Ignatius fått musicera i otaliga sammanhang inom olika musikstilar tillsammans med både inhemska och utländska toppmusiker, också som el- och ukulelebasist. Astor Piazzollas musik har Eero spelat bl.a. med den argentiske stjärnbandoneonisten Marcelo Nisinman. Sina instrumentstudier har han fördjupat bland annat på Jussi Javas och Janne Saksalas mästarkurser.

Otto Porkkala (elgitarr)

I samband med 2019 års Etnogala premierades Otto Porkkala i Vimma-ensemblen som "årets nykomling". Porkkala bor i Helsingfors där han bland annat håller på att avsluta sina gitarrstudier vid yrkeshögskolan Metropolia.

Han spelar i Vimma-ensemblen samt i olika gypsy jazz/jazz-ensembler och nu senast i Afromikko-ensemblen och i Henrik Sandås Quintet. Otto har också arrangerat och komponerat ny musik till många av sina egna projekt.

Markku Suksi (professor i offentlig rätt)

Markku Suksi är professor i offentlig rätt vid Åbo Akademi. Han har tidigare fungerat bland annat som föreståndare för Institutet för mänskliga rättigheter vid Åbo Akademi och varit eller är medlem i redaktionskommittéer för människorätts- och minoritetsrättsliga tidskrifter och årsböcker.

Hans publikationer innefattar områden som berör grundläggande rättigheter, språkliga rättigheter, territoriell och icke-territoriell autonomi, statsförfattningsrätt, förvaltningsrätt och komparativ rätt. År 2011 publicerade han boken 'Sub-State Governance through Territorial Autonomy' och år 2005 boken 'Ålands konstitution: en sammanställning av material och tolkningar i anslutning till självstyrelselag för Åland'.

Han har också omfattande erfarenhet i konsultationer gällande statsförfattningsrätt och valövervakning i länder som Ungern, Rumänien, Estland och Ryska federationen.

Cecilia Zilliacus

(konstnärlig ledare, violin)

"Cecilia is extremely musical and living proof that it's always possible to pursue unusual ideas." (The Strad, 2018)

Genom åren har publiken omfamnat Cecilia Zilliacus lika raffinerade som varma uttolkningar av allt från de stora klassiska och romantiska verken till nutida kammarmusik och samarbeten över genrerna – från Europas mest framstående symfoniorkestrar, dirigenter och komponister till jazzmusiker, folkmusiker, singer song-writers och många andra.

Utbyte mellan medmusikanter och kontakt med publiken är ledstjärnor för de sammanhang som hon väljer eller initierar. "Jag vill befinna mig i sammanhang där det är viktigt att just jag bidrar med min särprägel – precis som de andra musikerna bidrar med sin – och att vårt arbete tillsammans blir större än delarna." Cecilias Zilliacus arbete med att lyfta fram okända tonsättare, både manliga och kvinnliga, har lett till en mycket bred repertoar. Inte minst möter hon publiken i kompositioner

som tonsättare skriver just för henne.

Hon samarbetar regelbundet med internationellt verksamma musiker, kompositörer och dirigenter, och har gjort en rad uppmärksammade skivinspelningar, varav flera belönats med Grammis. Som solist har hon framträtt med de flesta svenska symfoniorkestrar samt många nordiska och europeiska. Cecilia Zilliacus är konstnärlig ledare för Katrina Kammarmusik på Åland samt för Musikfestspelen Korsholm i Finland. Hon är dessutom en drivande kraft i den flerfaldigt prisbelönade svenska stråkktrion ZilliacusPerssonRaitinen.

Hennes ledarskap kännetecknas av en öppen och lustfylld inbjudan till kreativa processer. På så sätt har hon spelat en stor roll för tillströmningen av nordiska och europeiska kompositörer och artister till Stockholm och Finland. Cecilia Zilliacus är utbildad i Stockholm och i Köln. Hon är professor vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. Violinen är sedan många år en Nicola Gagliano från Järnåkerfonden.

LARS LERIN

3.6 — 5.9.2021

ÅLANDS KONSTMUSEUM

Ett rikt kulturliv gynnar livskvaliteten

Varje år sponsrar vi många föreningar.
Teckna din försäkring hos oss! Det
vinner alla på. Du får ett tryggt skydd
och kultur-Åland kan i ännu högre
grad berika din vardag.

Ömsen
FÖRSÄKRINGAR

Livstrygghet lokalt

Hos oss på LokalTapiola Åland står du som kund i centrum. Vi är ett ömsesidigt bolag, vilket betyder att vi ägs till 100 % av våra kunder. Vi hjälper dig med allt som gäller försäkringar och placeringar, alltid lokalt och personligt. På så vis kan du känna dig trygg i alla skeden av livet, och fokusera på det som gör dig lycklig.

Det är vad vi kallar livstrygghet.

018 56361

www.lokaltapiola.ax

Ålandsvägen 31

KULTURFÖRENINGEN KATRINA

Föreningen arrangerar konserter och andra musikevenemang. Föreningen inledde sin verksamhet år 2000 med att sätta upp musikteatern Katrina. Kulturföreningen vill främja professionalismen i det åländska musiklivet. För att nå detta höga ideal ordnar föreningen hellre färre än flera konserter. Kulturföreningen Katrina och Katrina kammarmusik har fått sitt namn efter Sally Salminens roman om Katrina.

FESTIVALMEDARBETARE

Inger-Louise Andersson
Agneta Almroth
Ingegerd Bondestam
Sylvia Clemes
Yvonne Cronström
Rosi Djupsund, verksamhetsledare
och ansvarig producent
Emilia Eriksson, scenansvarig
Gungerd Etzell
Evelina Gottberg, produktionsassistent
och mästarkursansvarig
Anne-Maj Holmström
Barbro Koskinen
Britt-Marie Lundberg, biljettansvarig
Ghita Nyström
Barbro Sundback
Elin Sundback
Nob Takei
Mimmie Törngren, scenarbetare
Agnetha Williams

PROGRAMBOK

Lasse Zilliacus, programtexter
Gungerd Etzell, annonser
Robert Jansson, layout
Cecilia Zilliacus
Rosi Djupsund
Evelina Gottberg

KULTURFÖRENINGEN KATRINAS STYRELSE

Barbo Sundback, ordförande
Patrik Komorowski, viceordförande
Casper Wrede, sekreterare
Britt-Marie Lundberg, kassör
Marcus Boman
Yvonne Cronström
Gungerd Etzell
Kalliope Grammenou
Mona Karlsson
Siv Ekström, ersättare
Ann-Christin Kjeldsen, ersättare
Barbro Koskinen, ersättare

KONTAKT

Kulturföreningen Katrina
Norra Esplanadgatan 5, AX-22100 Mariehamn, Åland
Tfn +358 40 1649310
info@katrina.ax
www.katrina.ax

KATRINA KAMMARMUSIK

ÅLAND 10–14 AUGUSTI 2021

PRESENTATION AV MEDVERKANDE

Carl Nielsen-Kvintetten	44
Jenny Carlstedt	37
Cuarteto Quiroga	38
Siv Ekström	40
Lydia Eriksson	43
August Finkas	46
Bengt Forsberg	41
Théophile Hartz	45
Henrik Sandås Quintet	48
Johannes Herjö	47
Aitor Hevia	38
Eero Ignatius	51
Isolakvartetten	41
Therese Karlsson	43
Vuokko Lahtinen	42
Kenny Staškus Larsen	45
Olivia Lundberg	42
Pirkko Moisala	44
Matleena Nyman	50
Helena Poggio	40
Zaida Ponthin	41
Otto Porkkala	51
Josep Puchades	39
Kati Raitinen	47
Henrik Sandås	50
Cibrán Sierra	39
Markku Suksi	51
Linda Suolahti	49
Christian Vinther	46
Cecilia Zilliacus	52

PRESENTATION AV KOMPOSITÖRER

Ella Adaiewsky	36
Juan Crisóstomo de Arriaga	13
Johann Sebastian Bach	8
Samuel Barber	17
Erik Bergman	28
Henriëtte Hilda Bosmans	12
Nancy Dalberg	18
Harald Fryklöf	24
Alberto Ginastera	9
Mats Larsson Gothe	33
Helen Grime	28, 36
Enrique Granados	34
Sture Isacson	17
Paul Juon	26
Mauricio Kagel	25
Lars Karlsson	21, 30
Helvi Leiviskä	24
Marcelle de Manziarly	10
Jack Mattsson	9
Thea Musgrave	10
Carl Nielsen	20
Pinja Nunez	25
Ástor Piazzolla	14, 29
Sergej Prokofjev	29
Peter Rasmussen	22
Sunleif Rasmussen	8
Ruth Crawford Seeger	20
Wilhelm Stenhammar	32
Igor Stravinsky	32
Rita Strohl	36
Riikka Talvitie	9
Lotta Wennäkoski	12

Kulturföreningen Katrina